

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Tractatvs De Irregylaritate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

TRACTATUS DE IRREGULARITATE. DISPUTATIO PRIMA. De Irregularitate in communi.

DIFFICULTAS I.

Quid sit Irregularitas.

IRREGULARITAS est impedimentum, quo quis ad Ecclesiasticos Ordines promoueri, & iam promotus, in eis administrare tamquam inhabilis prohibetur, Iure Canonico introductum. Vbi nomine Ordinum etiam comprehenditur prima tonsura, utpote principium & dispositio ad illos. In qua definitione Doctores re ipsa conueniunt, quamuis non ab omnibus tradatur eisdem verbis, & à nonnullis absque necessitate ei addatur, *ex defectu, vel ex delicto promouens.*

Pro eius tamen explicatione supponendum est, irregularitatem ab excommunicatione maiore, suspensione, & depositione, cum quibus habet maiorem similitudinem, quam cum alijs, distinguere in aliquibus. Ab excommunicatione & suspensione Primò, quòd hæc sunt censuræ, quia sunt pœnæ; irregularitas verò non est censura, quia non est pœna, adhuc ea quæ contrahitur ex delicto; quia non fertur in punitionem delicti, sed ad euitandam indecentiam, quæ esset in eo quòd persona, quæ tale commisit crimen, suscipiat Ordines, aut iam susceptos exerceat. Secundò, quòd excommunicatio & suspensio possunt ferri à Iure & ab homine, irregularitas verò tantum à Iure, & non ab homine (ubi intellige inferiore) quia à Papa ferri posset. Tertiò distinguitur ab excommunicatione maiori, quòd hæc pluribus priuat quam irregularitas, ut patet, & eis quibus etiam priuat irregularitas, priuat alio modo, quia eis priuat ut sunt communia alijs fidelibus, & non irregularitas: & à suspensione distinguitur, quia hæc non priuat nisi usu; irregularitas verò etiam quasi priuat capacitatem & potestatem, habendo & tractando personam quasi inhabilem & ineptam.

Deinde differt à depositione Primò, quòd hæc non infertur à Iure, sed ab homine, irregularitas verò non ab homine, sed à Iure. Secundò, quòd depositio saltem directè non inhabilitat, aut quasi inhabilitat ad susceptionem Ordinum, sed ad usum susceptorum. Tertiò, quòd depositio non fertur ad euitandam indecentiam, sicut fertur irregularitas, sed ad euitandum damnum commune futurum ex usu Ordinum à persona deposita.

Hoc ergo supposito, in dicta definitione irregularitatis pro genere ponitur *impedimentum*, in quo irregularitas conuenit cum alijs: & pro differentia ponuntur reliquæ particulæ, quia per eas particulæ, quo quis ad Ecclesiasticos Ordines promoueri, & iam promotus, in eis administrare tamquam inhabilis prohibetur, distinguitur particulariter ab alijs impedimentis, quia alia pluribus auctorioribus priuat quam irregularitas: & specialiter ab excommunicatione, suspensione, & interdictione, quia his non prohibetur quis quasi inhabilis & ineptus, bene tamen irregularitate. Et per eam particulam, *Iure canonico introductum*, etiam differt ab omnibus alijs impedimentis, quia omnia alia possunt ab homine ferri, & aliqua à solo homine; irregularitas verò à solo Iure: & per eam etiam differt ab impedimento, quo femina, & non baptizati prohibentur, imò inhabiles sunt ad Ordines suscipiendos, quia istud est Iure diuino introductum.

DIFFICULTAS II.

Quotuplex sit Irregularitas.

IRregularitas (quæ non aliter diuiditur & multiplicatur quam ex causa ob quam fertur) dicitur est quæ oritur ex defectu, & altera quæ oritur ex delicto: & quælibet ex his in plures alias subdividitur. Quia quæ oritur ex defectu, subdividitur in varias irregularitates, quæ ex varijs defectibus oriuntur: & quæ oritur ex delicto, etiam subdividitur in alias, quæ oriuntur ex varijs delictis, de quibus omnibus postea scorsim dicemus.

Est tamen difficultas Primò, An irregularitas, quæ oritur ex delicto, v.g. ex usu Ordinum in suspensio, incurratur ob delictum internum, & ob intentionem vitandi Ordinem in statu suspensionis.

Glossa vltima in cap. *Perniciosæ*, de *Pœnitentiis*, dist. 1. & alij pauci Iuriste partem affirmatiuam tuentur; quia Pontifices aliquando concesserunt privilegium dispensandi in irregularitate interuali, quæ non potest esse alia quam quæ oritur ex delicto merè interno.

Suarez verò disp. 40. sect. 3. Sayrus lib. 6. cap. 1. & Egidijs disp. 18. dub. 2. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & merito: quia delictum nullum est Ius Ecclesiasticum, quo irregularitas feratur ob delictum aut actum internum, imò nec esse potest, quia actus internus non habet

iaceret iudicio Ecclesiae: imò, vt aduertunt Suarez & Aegidius, non oritur nisi ex delicto exteriori consummato, v. g. irregularitas quae oritur ex delicto homicidij, non incurritur ob vulnerationem, quamuis sufficientem ad mortem, nisi re ipsa eueniat mors & quousque eueniat, quia vsque ad illam, quamuis miraculose impediatur, non est verè homicidium, ob quod tantum hæc irregularitas fertur.

Ad rationem ergo aduersariorum respondemus, Si tale priuilegium fuit concessum, nomine irregularitatis mentalis tantum intelligi omnino occultam, id est occultam ex defectu aut ex delicto omnino occulto.

Secundò est difficultas, An irregularitas quae oritur ex delicto, incurritur ob delictum exterius, quando est adeò occultum vt probari non possit.

Glossa. 7. *Castro.* Glossa in cap. vlt. de Temporibus ordinat. & Castro lib. 1. de Lege penali, cap. vlt. partem negatiuam tueritur, quia in dicto cap. vlt. de Temporibus ordinat. dicitur, periuros, adulteros, & falsos testes posse Sacris initiari, & eis fungi, quamdiu crimen manet occultum.

Nauarrus. *Suarez.* *Aegidius.* Nauarrus verò cap. 27. num. 294. Suarez & Aegidius vbi supra, & communiter Doctores partem affirmatiuam tradunt, & meritò: quia id supponitur in Tridentino sess. 24. cap. 6. de Reformatione, dum concedit Episcopis facultatem dispensandi in irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, excepta ea quae provenit ex homicidio voluntario, quod etiam ratione constat, quia ex vna parte delictum exterius, quamuis occultum, & non probabile in iudicio, defectu testium, quantum est ex se, subiaceret iudicio Ecclesiae: & vt irregularitas infligatur, non est necessaria probatio, quia iure ipso fertur & infligitur: & ex altera parte irregularitates, quae feruntur ob delictum absolute, feruntur ob delictum quod absolute est tale, quamuis sit occultum, & in iudicio probari non possit.

In dicto autem cap. vlt. pro aduersarijs adducto tantum est sermo de irregularitate lata ob infamiam annexam dictis criminibus (non ob ipsa delicta secundum se) quae non est in delictis occultis.

Tertiò est difficultas, An irregularitas quae oritur ex delicto, incurritur ob delictum tantum veniale.

8. Supponimus, de facto nullam esse latam irregularitatem ob delictum ex suo obiecto & materia veniale.

Est ergo difficultas, An, quae lata est ob delictum ex obiecto mortale (vt ob homicidium) quando ex defectu perfectae deliberationis, aut aliter excusatur à culpa mortali, & tantum remanet veniale, incurritur ob illud.

Caetan. *Armilla.* *Corduba.* Caetan. 2. 2. quaest. 64. art. 8. Armilla v. Irregularitas. num. 14. Couarruias & Corduba partem affirmatiuam tueritur, quia excommunicatio minor, quae non tantum priuat susceptione Ordinum, sed etiam aliorum Sacramentorum, incurritur ob peccatum tantum veniale, ergo etiam irregularitas, quae tantum priuat susceptione Ordinum & eorum exercitio.

Nauarrus. *Suarez.* *Aegidius.* *Vasquez.* Nauarrus cap. 27. num. 252. Suarez & Aegidius vbi supra, & Vasquez 1. 2. disp. 158. cap. 5. partem negatiuam tradunt, & meritò: quia irregularitas

est quoddam grauissimum malum, vtpote priuans magno bono, & in perpetuum, absque spe restitutionis; ergo non est censenda ferri, nisi aut ob grauem defectum, aut grauem culpam, quod etiam, vt contra nonnullos aduertunt Suarez & Aegidius, est verum quando fertur à Papa.

Ad rationem verò aduersariorum respondemus, quòd quamuis excommunicatio minor priuet maiori bono quam irregularitas, non tamen est graue malum sicut est irregularitas; quia facillimè tollitur, & quando excommunicatus vult, non verò irregularitas.

DIFFICULTAS III.

Vtrum in dubio Iuris Irregularitatis censendus sit quis irregularis.

*Q*uod quaerimus est, An qui dubius est an Iure sit alicui delicto quod commisit, aut defectui quem habet, annexa irregularitas, censendus sit irregularis.

Certum est, ob nullum delictum aut defectum cui in Iure non sit expressè annexa irregularitas, incurri irregularitatem, vt dicitur in cap. *Is qui*. 18. de Sententia excommunicat. in 6. est enim rationi consonum, vt poenalitas Iure lata pro vno casu, non extendatur ad alium ob aliquam similitudinem: odia enim sunt restringenda.

Est tamen difficultas, An quando est dubium, & purum, absque probabili iudicio, an alicui delicto aut defectui sit Iure expressè annexa irregularitas, qui sic est dubius, censeri debeat irregularis, & se gerere vt talem. Addidimus, quando est dubium, & purum, absque probabili iudicio; quia quando probabiliter seu prudenter iudicatur non esse annexam irregularitatem, quamuis etiam, sit probabile iudicium pro opposita parte, potest quis se gerere vt non irregularem, iuxta communem & generalem doctrinam in Tractatu de Conscientia.

Circa hanc ergo difficultatem conueniunt Doctores, in dicto puro dubio ante factam prudentem diligentiam ad illud superandum, eum qui sic est dubius, teneri se gerere, vt irregularem ad eum effectum, vt abstineat ab omni eo quod irregularitate prohibitum est: quia ante eam diligentiam temerè se exponit periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis.

Punctum ergo difficultatis in eo est, An si post factam prudentem diligentiam maneat purum dubium (quod raro eueniet) teneatur quis se gerere vt irregularem, ad dictum effectum.

Suarez. *Auila.* *Aegidius.* Suarez disp. 40. sect. 5. Auila disp. 2. dub. 5. & Aegidius disp. 18. docent non teneri, quia in dubio melior est conditio possidentis, vt desumitur ex regula Iuris 65. in 6. ille autem possidet libertatem ab irregularitate, ergo non est censendus irregularis.

Burgalio de Irregularitate par. 1. quaest. 3. & Vasquez 1. 2. disp. 65. c. 3. docent teneri se gerere vt irregularem, & meritò: quia non se gerendo vt irregularem, temerè se exponit periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis.

Vnde, quidquid dicat Suarez, multò melius tenebitur se gerere vt irregularem, quando nondum est facta diligentia absolute & simpliciter prudens, quamuis facta sit quae pro temporis & loci

G g g loci

loci opportunitate fieri potest, quando se offert necessitas aliqua exercendi Ordines sacros, quia in hoc casu magis temerè & minus cautè se exponit periculo faciendi contra irregularitatē, quam in priori casu dicto. Et eodem modo censendus est à Iudice irregularis ad dictum effectum, nempe ut non permittat eum aliquid efficere contra irregularitatem, quamvis non ad effectum infligendi illi poenam aliam Iure assignatam, quæ non sit prohibitio, ut dicemus Difficultate sequenti in dubio facti.

Ad rationem autem aduersariorum respondemus, eam regulam Iuris, *In dubio melior est conditio possidentis*, tantum habere locum in materia iustitiæ, non in materijs aliarum virtutum: quia in dubio ad quem pertineat dominium alicuius rei, possessio est titulus faciens ius possidentis ita melius & potius quam alterius, ut hic alter nequeat rationabiliter conqueri, quod possidens in dubio dominij rei eam retineat, ob quod non se exponit temerè & absque ratione periculo retinendi rem illam, quamvis fortè sit alterius; respectu verò libertatis ab irregularitate, & à quocumque alio Iure & præcepto, non est verè dominium quod possit meliorari, nec verè possessio qua possit meliorari, ac proinde in dubio Iuris periculum faciendi contra tale Ius, est temerarium & absque ratione.

DIFFICULTAS IV.

Utrum in dubio facti, cui annexa est Irregularitas, censendus sit quis irregularis.

Quod quærimus est, An qui purè absque probabili iudicio dubius est an commiserit crimen, aut habeat defectum cui expressè est annexa irregularitas, censi debeat irregularis.

Conueniunt Doctores, in dicto puro dubio ante factam prudentem diligentiam ad illud superandum, eum, qui sic est dubius, teneri se gerere ut irregularem, ad eum effectum, ut abstinere ab omni eo quod irregularitate prohibetur: quia ante eam diligentiam temerè se exponit periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis.

Est ergo difficultas, An si post factam prudentem diligentiam maneat dictum purum dubium (quod non rarò euenit) sic dubius censendus sit irregularis ad dictum effectum.

Circa quam conueniunt Doctores, eum, qui sic est dubius, etiam post factam prudentem diligentiam an commiserit homicidium, censendum esse irregularem, ad dictum effectum. Quod exprimitur in cap. *Ad audientiam*. 12. & in cap. *Significasti*. 18. de Homicidio. Et id non solum est verum in foro interiori conscientiæ & quoad Deum, in quo Doctores conueniunt, sed etiam in foro exteriori, ut contra Panormitanum, Siluestrum, & Armillam docent Couarruias in Clementina *Si furiosus*. num. 3. de Homicidio, Toletus lib. 1. cap. 51. Suarez disp. 40. sect. 5. Egidius disp. 18. dub. 2. Vasquez 1. 2. disp. 66. cap. 1. & communiter recentiores: quia in dictis duobus capp. etiam est sermo quoad forum exterius, præsertim in cap. *Ad audientiam*, ut deducitur ex illis verbis, *Ad audientiam Apostolatus nostri peruenit*, id est, ad nostrum tribunal exterius. Et sanè forum ex-

terius seu iudiciale discrepare non debet ab interiori conscientia, nisi quando exterius fundatur aliqua præsumptio: quia quando fundatur in rei veritate, ut in casu præsentis contingit, cogitur veritate utrumque forum consentire debet.

Dissentiunt tamen Doctores, An non solum in casu homicidij, sed etiam in omnibus alijs casibus in puro dubio facti, sic dubius censi debeat irregularis ad dictum effectum.

Auila p. 7. disp. 2. dub. 5. Suarez & Egidius ubi supra docent, sic dubium non esse censendum irregularem in alijs casibus (excepto homicidio, ob peculiarem dispositionem dictorum duorum capp.) quia in dubio facti generaliter melior est conditio possidentis suam libertatem ab irregularitate.

Vasquez ubi supra, & plures alij docent, sic dubium censendum esse irregularem ad dictum effectum, etiam in omnibus alijs casibus, & merito: alijs sic dubius temerè se exponit periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis. Et id efficaciter deducitur ex dictis duobus capitulis, quia in eis generaliter traditur doctrina pro omni puro dubio facti: quia in eis non traditur ratio aliqua peculiaris & propria dubij homicidij, sed generalis omnibus dubijs (excepto dubio in materia iustitiæ, ob peculiarem rationem traditam Difficultate præcedenti) quia in eis capitulis non dicitur, in dubio homicidij abstinendum esse à ministerio altaris, quia in eo dubio, sed quia in dubijs tutiorem semitam debeamus eligere. Vitependendum est, quod dicitur *debeamus*, quod denotatur, tunc non imponi à Pontifice peculiarem aliquam obligationem pro casu homicidij, sed obligationem generaliter in dubio cuiuscumque facti, aliunde provenire, ex lege videlicet, aut ex præcepto, cuius transgressioni dubius se temerè exponit.

Addimus ad dictum effectum, nempe ut abstinere ab omni eo quod irregularitate prohibetur: quia solum quantum ad hunc effectum id probat ratio facta, ne scilicet exponatur temerè periculo faciendi contra prohibitionem, ac proinde peccandi, & solum quantum ad hunc effectum in dictis duobus capitulis.

Id verò quod diximus, non solum est verum in foro interiori conscientiæ, in quo conueniunt Panormitanus, Silvester, & alij, quod scilicet sic dubius teneatur se gerere pro irregulari ad dictum effectum, sed etiam (quidquid prædicta dicant) in foro exteriori, quod scilicet ut talis iudicandus sit à Iudice ad dictum effectum, non verò ad effectum condemnandi illum privatione beneficii, & alijs puris penis, quæ non sunt prohibitio irregularitatis, quia eis puris penis nemo potest irregulariter condemnari in dubio. Et de eis procedit Regula 11. Iuris, in 6. *Cum iura parium sunt, actori reo favendum est potius quam actori*. quia certa ratio est, quod poena taxata pro aliquo delicto certo, infligatur pro delicto dubio, quia iustitiae alia minor tanta aut tanta pro qualitate dubij.

DIFFICULTAS V.

Quos effectus habeat Irregularitas.

Conueniunt Doctores, ei, qui absolutus est irregularis, prohibitum esse Ordines Ecclesiasticos suscipere, & eos susceptos exercere, ut

deducitur ex cap. *Significasti*. 16. de Homicidio, & constat ex definitione irregularitatis tradita Difficultate 1. valde tamen Ordines suscipere, quia Ecclesia, à qua irregularitas instituta est, nequit impedire valorem Sacramentorum, si adhibeantur omnia à Christo requisita. Et quamvis impedire posset valorem primæ tonsuræ, utpote ab ipsa instituta, de facto tamen eam non irritat, quia credi non potest, Ecclesiam incapacitare ad primam tonsuram, quæ est principium & quasi dispositio ad Ordines, eum, quæ ad ipsos Ordines incapacitare non potest. Valide item ut Ordinibus susceptis, excepta potestate Sacramentali ad absol- uendum à peccatis, quia valor ipsius usus Ordinis, excepto dicto Ordine, tantum pendet à potestate ipsius Ordinis collata per ordinationem, & non ab Ecclesia. Excepimus tamen potestatem Sacerdotalem ad absolvendum à peccatis, quia contra Aegidium disp. 18. dub. 1. & contra alios existimamus, absolutionem à peccatis factam ab irregulari, esse nullam, quia irregularitate impeditur quis ab usu Ordinum quantum potest ab Ecclesia impediri: Ecclesia autem potest absolutionem à peccatis irritare; quia quamvis sit usus potestatis seu iurisdictionis Ordinis, pender tamen ab Ecclesia quoad applicationem subditorum; quia ex vi Ordinis nullus est determinatus; absolutio autem in non subditum est nulla.

Quia tamen irregularitate non nisi susceptio Ordinum & horum usus prohibetur, ideo irregularis potest suscipere quodcumque aliud Sacramentum etiā Pœnitentiæ, & exercere quemcumque actum, siue iurisdictionis siue non iurisdictionis, qui non sit usus Ordinum. Unde irregularis potest exercere quemcumque actum, qui potest exerceri ab initio prima tonsura, ut sunt, absol- uere à censuris, dispensare in votis, concedere licentiam audiendi confessiones, concedere indulgentias, assistere matrimonio, & alia quæ non sunt usus Ordinis ex officio facta, quamvis supponant primam tonsuram.

Est tamen difficultas, An irregularitas priuet beneficio Ecclesiastico. Conueniunt Doctores, illicitum esse, conferre beneficium irregulari ex homicidio iniusto ex industria facto; quia id prohibuit Tridentinum sess. 14. cap. 7. de Reformatione, & cuiusque absolute irregulari, ut deducitur ex c. 2. de Clericis pugnantis in duello.

Disentiunt, An irregularis sit incapax recipiendi beneficium, ita ut collatio ipsi facta sit nulla.

Naarrus c. 27. num. 149. Couarruias 1. part. §. 7. Henriquez lib. 14. cap. 2. & communiter Doctores partem affirmatiuam tuerentur, quia deduci videtur ex cap. *Cum bona*. 8. de Etate & qualitate & ordine perficiendorum, & ex dicto cap. 2. de Clericis pugnantis, & ex cap. 7. & ex ult. de Clerico excommunicato.

Siluester v. *Excommunicatio*. 4. num. 4. Felinus in cap. *Inquisitionis*. de Accusationibus, num. 6. & Nicolaus Plonius partem negatiuam tradunt, & non absque probabilitate, ut fatentur Suarez disp. 4. sect. 2. & Aegidius disp. 18. num. 6. quia ex nullo Iure dicta incapacitas deducitur, quia in dicto cap. *Cum bona*. tantum est sermo de absolute suspensis, & perseverantibus per triennium in suspensione, imò ex eo non constat tales suspensos esse inhabiles, sed tantum esse expoliandos beneficijs antea possessis, & tunc acquisitis; & in c. 7. de

Clerico excommunicato, tantum est sermo de excommunicatis; ex cap. verò ultimo eodem titulo, & ex cap. 2. de Clericis pugnantis, ad summum deducitur, beneficium illicite conferri irregulari, & collationem esse irritandam.

Vnde irregularis multò minùs est priuatus beneficijs ante irregularitatem obtentis, in quo Doctores conueniunt; quia hæc priuatio ex nullo Iure deducitur: imò ex cap. *Clericis*. 5. Ne Clerici vel Monachi, deducitur, Clericum ob irregularitatem ex mutilatione membrorum prouenientem, non esse ipso facto priuatum, sed priuandum, & consequenter multò minùs ob irregularitatem ex alijs causis. Vnde beneficiarius irregularis licite retinet beneficium, quouique à Iudice priuetur, dum possit per se aut per alterum exercere officium beneficio annexum.

De alijs verò peculiaribus effectibus aliquarum irregularitatum dicemus, quando per eas sigillatim discurremus.

DIFFICULTAS VI.

A quo feratur Irregularitas.

Conueniunt communiter Doctores, nullam esse latam seu impositam irregularitatem, nisi à Iure humano Ecclesiastico; quod satis indicatur in cap. *Is qui*. 18. de Sententia excommunic. in 6. dum dicitur, nullam incurri irregularitatem, nisi sit expressa in Iure. Et sanè nulla est lata Iure naturali, ut patet: nec Iure diuino; quia non veteri, quia Ius diuinum vetus cærimoniale, quo nonnullæ erant irregularitates, morte Christi cessauit; nec nouo gratiæ, quia de eo nullatenus constat.

Irregularitas ergo solo Iure humano Ecclesiastico fertur, & non nisi Papali; quia à nullo Episcopo inferiore legitur Iure lata. Imò eam Iure ferre, reservatum est Papæ, ut perpetuus Ecclesiæ usus ostendit, & satis congruenter; quia irregularitas est grauissimum malum, & perpetuum, & ex sui institutione ob solam indecentiam ferenda, non in pœnam; ac proinde fuit maximè conueniens, ut Iure, quo solo executioni mandatur, à solo Papa feratur.

Est tamen difficultas, An irregularitas ferri & imponi possit per sententiam à Iudice Papa inferiore.

Scotus in 4. dist. 25. quæst. 1. & Gabriel lect. 9. Scotus. in can. lit. D. partem affirmatiuam tuerentur, quia ex vna parte Iudices non sunt Iure aliquo impediti ad sic ferendam irregularitatem, & ex altera irregularitas non est malum adeò graue, ut excedat meritum cuiuscumque delicti.

Sotus verò in 4. dist. 22. quæst. 3. art. 1. Suarez Sotus. disp. 40. sect. 4. Auila par. 7. disp. 1. in fine, & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, quod usus Ecclesiæ ostendit; quia numquam legitur lata sententia, quæ à Iudice inferiore imponatur irregularitas, & satis congruenter; quia irregularitas non est instituta ut pœna ad puniendū delicta, sed ut impedimentum, ad euitandam indecentiam; ad Iudices autem inferiores per sententiam non tam pertinet indecentias vitare, quam punire delicta.

Iudices ergo Papa inferiores, etiam Episcopi, ad ferendam irregularitatem tam per sententiam quam per Ius, impediti sunt Iure Papali non scripto, sed viua voce aut aliter tradito.

DIFFICULTAS VII.

Qui possint Irregularitatem contrahere.

25 **C**onueniunt Primò Doctores, inhabilem ad validè suscipiendum Ordinem, ut feminam, & quamcumque personam non baptizatum, non posse irregularitatem contrahere; quia irregularitas est quædam privatio prohibitiva susceptionis Ordinum & exercitij susceptorum: qui autem incapax est Ordinum, nequit privari susceptione nec exercitio eorum; quia privatio supponit subiectum capax formæ cuius est privatio: irregularitas verò est, quæ quis est extra regulam in qua esse poterat.

Conueniunt Secundò, omnem habilem ad validè suscipiendum Ordinem, etiam Episcopum (excepto Papa) posse irregularitatem contrahere, quia ex una parte est capax prohibitivæ privationis susceptionis Ordinis, & exercitij Ordinis suscepti; & ex altera parte quicumque, excepto Papa, est omnino subiectus Iuri Pontificio, quo irregularitas fertur. Excepimus Pontificem, quia quamvis sit subiectus Iuri suo quoad vim directivam, non tamen quoad vim coactivam, nec quasi coactivam; irregularitas autem, quamvis sit prohibitio, quia tamen non est pura, sed pœnalitas quædam, & malum quoddam, pertinet ad vim coactivam.

26 Est tamen difficultas, An Episcopi comprehendantur Iure generali quo fertur irregularitas.

Maiolus. Maiolus lib. 4. de Irregularitate, cap. 1. num. 7. negat eos comprehendendi, quia in c. *Quia periculosum*. 4. de Sententia excommunicationis, in 6. decernitur, Episcopos non teneri Iure generali fente suspensionem aut interdictum.

Suarez. Suarez verò disp. 4. sect. 7. affirmat, & merito: quia nullo Iure excipiuntur ab incurrendo irregularitatem, imò nec ab incurrendo excommunicationem, quamvis Iure dicti cap. excipiuntur ab incurrendo suspensionem & interdictum, quæ Iure generali feruntur, quæ sunt distincta ab irregularitate & ab excommunicatione.

DIFFICULTAS VIII.

Quæ excusent delinquentem ab Irregularitate lata ob delictum.

27 **S**upponimus, ea omnia quæ excusant opus delicti à culpa mortali, excusare delinquentem ab irregularitate ob illud delictum lata. Ita Auila disp. 1. dub. 7. & Egidius disp. 18. dub. 4. quia irregularitas quæ fertur ob delictum, non incurritur nisi ob delictum mortale. Vnde ignorantia inuincibilis, & defectus plenæ aduertentiæ & considerationis, siue Iuris ob cuius violationem fertur irregularitas, siue facti quo dictum Ius violatur, excusant ab irregularitate, quia excusant à culpa mortali: & etiam metus mortis, aut infamiae, aut aliis nocuenti grauis, excusat ab irregularitate

annexa operi prohibito Iure tantum humanum quia tunc metus cuiuscumque nocuenti graui excusat opus à culpa, saltem à mortali.

Est tamen difficultas, An quis incurrat irregularitatem latam ob opus etiam Iure naturali prohibitum, ut ob homicidium, quando inuincibiliter ignorat, tale opus esse Iure humano Ecclesiastico prohibitum.

Nauarrus cap. 27. num. 16. Sancius l. 9. disp. 1. & Egidius num. 29. docent, eum, qui delinquit ignorans inuincibiliter id esse contra Ius Ecclesiasticum, non incurere irregularitatem; quia irregularitas lata ob delictum, tantum fertur ob contumaciam inobedientiæ Ecclesiæ; qui autem ignorat inuincibiliter delictum esse ab Ecclesia prohibitum, non est Ecclesiæ inobediens seu contumax imò addunt, non incurere irregularitatem qui ignorat inuincibiliter eam esse delictum annexam quamvis sciat delictum Iure Ecclesiastico prohibitum.

Et ob rationem dictam, si efficax est, non incurret irregularitatem, qui non considerat seu advertit actum, delictum esse contra Ius Ecclesiasticum, etiam si habitualiter sciat, imò & qui non considerat ei delictum esse annexam irregularitatem, quia Egidius tenetur admittere, iuxta illud quod docuit disp. 13. num. 93.

Sotus verò in 4. dist. 22. art. 2. Vasquez de Excommunicatione dub. 16. & Suarez disp. 4. sect. 7. docent, eum qui committit delictum etiam Iure naturali prohibitum (ut homicidium) cui est annexa irregularitas, eam incurere, quamvis ignoret delictum esse Iure Ecclesiastico prohibitum & merito: quia homicidium v.g. & quodcumque aliud delictum factum contra Ius naturale, etiam cum omnimoda ignorantia prohibitionis Ecclesiasticæ, ob quod lata est irregularitas, est simpliciter tale delictum, v.g. homicidium, a ratione excusatum, quamvis in eo delicto non sit contumacia Ecclesiæ, remanet in eo sufficiens indecentia ad suscipiendos Ordines, & ad exercendos iam susceptos, ob quam evitanda fertur irregularitas in eo remanet sufficiens culpa, ut ea pœnaliter infligatur, quamvis irregularitas infligatur pœna; ergo absque fundamento prærequiritur notitia prohibitionis Ecclesiasticæ ad incurrendam irregularitatem latam ob delictum alio Iure prohibitum.

Addunt prædicti, multò minus prærequiritur scientiam seu notitiam annexionis ipsius irregularitatis ad eam incurrendam, & merito: quia ratione pœnæ aut quasi pœnæ non est, quod sit voluntaria. Quod autem delictum absque notitia irregularitatis factum, habeat minorem contumaciam seu inobedientiam respectu Ecclesiæ, prout refert; quia absque ea notitia sufficiens debet contumaciam & indecentiam, & alijs pœnis lætè statutæ Ordinariis, quod probabiliter ignorat non incurrantur, quia id est peculiariter dispositum in cap. *De animarum*. 2. de Constitutibus, in 6.

DISPUTATIO II.

De Irregularitate in particulari.

DIFFICULTAS I.

De Irregularitate proveniente ex delicto illicitæ susceptionis Sacramentorum.

CONVENIUNT Doctores, eum, qui scienter baptizatur bis, & qui alium rebaptizat, & qui rebaptizanti ministrat, esse irregulares. De eo qui bis baptizatus est, constat ex can. *Eos quos de Consecratione*, dist. 4. De ministrante rebaptizanti constat ex cap. *Ex litterarum*. 2. de Apostatis, ubi etiam expressum censetur, ipsum rebaptizantem fieri irregularem eo ipso, quod ei ministrans ad eum actum sit irregularis, quia ei cooperatur. Irregularitas tamen hæc quoad ministrantem rebaptizanti, tantum est ut nequeat Ordines suscipere, non vero ut nequeat iam susceptos exercere, ut constat ex dicto c. *Ex litterarum*. Et idem est de rebaptizante, quia eodē Iure sit irregularis quo minister, sed eam non incurrit minister, quando crimen non est publicum, ut patet ex contextu dicti c. Idemque esse de rebaptizante contra communem sententiam Doctorum, docet Panormitanus in dictum c. quod etiam sentiunt, & non absque ratione, quamvis id non audeant exprimere, Suarez Tractatu de Baptismo disp. 31. sect. 6. dub. 3. & Egidius n. 36. & Filliucius, quia uterque ex eodem textu & Iure sit irregularis. Si ergo minister non fit nisi quando crimen est publicum, nec rebaptizans fiet. Qui vero rebaptizat sub conditione, si non es baptizatus, & qui absolute rebaptizat, sed absque intentione, non fit irregularis, quia neuter rebaptizat: & idem est de eo qui sic rebaptizatur, & de eo qui dictis rebaptismis ministrat.

Conveniunt Secundò, baptizatum ab hæreticis, & etiam rebaptizatum ab eis, esse irregulares, ut constat ex can. *Qui in qualibet*, l. quæst. 7. qui, sicut & alij prædicti, ab irregularitate excusantur ob ignorantiam probabilem, tam facti cui est annexa irregularitas, quam prohibitionis ipsius facti, & ob necessitatem, & ob quamcumque aliam causam, ob quam excusantur à culpa mortali, ut diximus de omni irregularitate lata ob delictum, Disputat. 1. Difficult. VIIII.

Addimus, adultos baptizatos in agnitione ob periculum mortis non posse Sacerdotes ordinari, ex can. unico dist. 5. (nisi postea fides eorum bonâ vitâ probetur, aut nisi sit Clericorum inopia) quæ irregularitas non incurritur ob delictum dilationis Baptismi, sed ob defectum probatæ fidei, ut deducitur ex contextu.

Ob iterationem Confirmationis & Ordinis non incurritur irregularitas, ut contra Antonium docent Auila par. 7. disp. 7. dub. 5. Covarruias & Henriquez, quia id nullo Iure decernitur, & multò minus ob iterationem consecrationis & aliorum Sacramentorum.

Qui Ordines futurè suscepit, obtrudendo se Episcopo pro altero, significando se esse alterum, ut qui curat alterum pro se examinari, & postea

ordinatur, quasi sit qui examinatus est, prohibetur ad alium Ordinem promoueri, in cap. 1. de eo qui Ordinem futurè suscipit: dispensatio tamen illius Episcopo remittitur, nisi quando fuit sub pœna excommunicationis prohibitus sic accedere; quia tunc cum eo nisi iam facto Religioso & post vitam aliquamdiu laudabiliter actam, nequit Episcopus dispensare, ut constat ex dicto cap.

Ille quoque, qui post matrimonium contractum, quamvis non consummatum, uxore invita sacros Ordines suscipit, est irregularis, ut constat ex Extravag. *Antiqua concertationi*, cum quo poterit Episcopus dispensare, si postea Religionem approbatam profiteatur, ut ex eadem Extravagante constat.

Varia aliæ irregularitates, quæ à nonnullis afferuntur ob illicitam Ordinis & aliorum Sacramentorum susceptionem, non sunt admittendæ, quia non satis exprimuntur in Iure.

DIFFICULTAS II.

De Irregularitate ex illicito usu Ordinum.

CONVENIUNT Primò Doctores, Clericum exercentem Ordinem quem non habet, esse prohibitum promoueri ad alium Ordinem, & etiam per biennium aut triennium pro arbitrio Episcopi esse prohibitum exercere Ordinem dignissimum quem habuerit, ut constat ex cap. 1. & 2. de Clerico non ordinato.

Est tamen difficultas, An laicus exercentem actum Ordinis fiat irregularis.

Angelus v. *Irregularitas*. 1. num. 38. Sayrus c. 10. num. 6. Henriquez cap. 6. num. 1. & Bonacina disp. 7. quæst. 3. par. 6. num. 1. negant: quia titulus dictis duobus capp. affixus loquitur de Clericis usurpantibus Ordinem quo carent.

Auila verò disp. 9. sect. 2. dub. 1. & Egidius Auila disp. 18. dub. 4. affirmant, & merito: quia dicta Iura absque limitatione loquuntur de usurpante Ordinem quem non habet, titulus autem ipsis affixus est post ipsa Iura lata, & non à ferente illa.

Ut tamen hæc irregularitas incuratur, siue à Clerico siue à laico, requiritur quòd Ordinem, quem usurpat, exerceat serio, ut aduertunt Auila & Egidius, & quòd exerceat illum ut ordinatus, seu solemniter, id est, eo modo quo nequeat à non ordinato exerceri. Unde laici, qui exercent Ordines minores, quocumque modo eos exercent, non fiunt irregulares, quia actus eorum Ordinum iam non censentur propriorum; nec qui in Missa canit Epistolam sine manipulo, quamvis cum dalmatica: nec qui canit Evangelium absque stola, quamvis cum dalmatica & manipulo: & addit Auila, canentem prædicta cum omnibus requisitis, quamvis peccet, non fieri irregularem, si id non efficiat animo exercendi eum Ordinem, sed supplendi defectum ordinati: & qui baptizat non solemniter, quamvis sit laicus, & extra necessitatem, non fit irregularis, quia Baptismus priuatus non est actus ordinati ut ordinati. Tamen qui non

G g g 3 Sacer-

Panormi.
Suarez.
Egidius.
Filliucius.Auila.
Covarruias.
Henriquez.

Auila.
Egidius.
Sacerdos absoluit Sacramentaliter, fit irregularis, ut contra Siluestrum & Ledesman docent Auila & Egidius, quia talis absolutio est actus Ordinis. Qui vero fingens se Parochum, assistit matrimonio, non fit irregularis, quia non exercet actum Ordinis, sed testis qualificati.

6 Conueniunt Secundò Doctores, eum qui excommunicatione maiori, aut suspensione, aut interdictione ligatus exercet suprà dicto modo aliquem actum Ordinis sacri, fieri irregularem, ut constat ex cap. 1. de Sententia & re iudicata, & ex cap. Is qui. 18. & ex cap. Is cui. 20. de Sententia excommunicationis, in 6. non verò eum qui exercet actum minorum Ordinum, quocumque modo exerceat, ut contra Nauarrum & Siluestrum docent Antoninus, Auila & Egidius, ob rationem supradictam, quia ex consuetudine desierunt esse actus proprii eorum Ordinum: nec eum qui irregularitate impeditur exercet actum cuiuscumque Ordinis.

Antonin.
Auila.
Egidius.

Varia alia irregularitates afferuntur pro censura ligatis, & specialiter pro Ecclesiastico excommunicato, qui efficit ut diuina officia coram ipso fiant, sed absque iure expresso aut efficaci, ut *Egidius.* Egidius aduertit num. 9.

DIFFICULTAS III.

De Irregularitate ex heresi.

7 Conueniunt Doctores, hæreticos etiam post conversionem non posse ad ullos Ordines promoueri, ut constat ex can. *Saluberrimum.* 1. quæst. 7. & esse inhabiles ad beneficia & officia publica, ut constat ex cap. 2. & ex 15. de Hæreticis, in 6. Nomine autem officiorum publicorum non intelligitur Ordo (quamvis verè sit officium & publicum) tum quia baptizatus non potest fieri inhabilis ad Ordinem, & eius ordinatio nequit esse irrita ab Ecclesia, ut in dictis duobus capp. de Hæreticis supponitur futura collatio beneficii & officij publici; tum etià quia prius dicitur illos esse inhabiles ad beneficia, quàm ad officia publica; et si nomine officiorum etià intelligeretur Ordo, prius dicerentur inhabiles ad officia quàm ad beneficia, sicut collatio Ordinis præsupponitur ad collationem beneficii. Et id sentit Sayrus lib. 6. cap. 10. & etiam ille, qui dicto cap. 15. affixit titulum, dum pro verbo *ad officia publica*, posuit *ad officium saculare*. Et eodem modo dicuntur inhabiles ad beneficia & ad officia publica receptores hæreticorum, & eorum fautores in his quæ pertinent ad hæresim, & descendentes hæreticorum, & receptorum, & fautorum, usque ad secundam generationem inclusuè, ut dicitur in dicto cap. 2.

Sayrus.

8 Hæc tamen inhabilitas in cap. 15. limitatur quoad descendentes ex prædictis per lineam feminæ ad primum tantum gradum, & etiam limitatur quoad descendentes ex prædictis probatis fuisse tales, & non reconciliatis Ecclesiæ ante mortem, aut non emendatis, ita ut si isti non fuerunt iuridicè probati hæretici, aut si fuerunt, mortui tamen sunt Catholici, aut emendati, eorum descendentes non sunt inhabiles ad prædicta. Quod est verum, ut contra Auilam dub. 3. docent Henríquez cap. 5. & Egidius dub. 7. quamvis prædicti moriantur relaxati brachio seculari, quia textus absolute loquitur, & absolute excipit descenden-

Henríq.
Egidius.

tes reconciliatorum. Nec sunt inhabiles descendentes prædictorum morientium absque emendatione, si nati fuerint ex eis quando erant Catholici, & non fautores, nec receptores, ut contra nonnullos aduertit Sayrus lib. 7. cap. 10.

Et quamuis Doctores communiter doceant, descendentes hæreticorum non reconciliatorum esse prohibitos ordinari ex dictis cap. 2. & 15. ex eis tamen difficile deducitur, ut aduertit Sayrus lib. 6. cap. 10. quia in eis tantum dicitur tur inhabiles ad beneficia & ad officia publica, quorum nomine diximus non comprehendatur Ordinem. Et ob eandem rationem difficile existimamus, fautores & receptores hæreticorum, & eorum descendentes esse prohibitos ordinari si ex aliquo iure, maxime ex iure dictorum cap. in eis tamen tantum dicitur inhabiles ad beneficia & ad officia publica.

Bulla autem Pauli IV. relata à Nauarro lib. 2. Consiliorum, tit. de Iudæis & Sarracenis, constituit in qua descendentes ex Iudæis vel ex hæreticis viginti ad quartam generationem prohibentur facere Ordines initiari, & Bulla Gregorij XIII. quæ extendit ad descendentes ex Sarracenis, non sunt in usu, ut aduertit Auila disp. 4. dub. 3.

Clerici tamen conuersi ab heresi non possunt ad superiorem Ordinem promoueri, ut patet ex dicto can. *Saluberrimum.* possunt tamen absque dispensatione aliqua suis Ordinibus uti (quidquid nonnulli dicant) ut ex eodem can. deducitur.

DIFFICULTAS IV.

De Irregularitate ex delictis infamibus.

Conueniunt Primò Doctores, per crimina, quibus iure Canonico, imò & civili (curiosè reseruit Canonico) annexa est ipso facto infamia, ut sunt crimen læsæ Maiestatis, viura, duellum, & persecutionis hostilis Cardinalium, incurrit irregularitatem, quia talibus criminibus delinquentes vocantur infames in iure: infames autem prohibentur ad Ordines promoueri, can. *Infames.* quæst. 1. & etiam incurrit similem irregularitatem per crimina enormia, ut per adulterium, furtum, sacrilegium, & plura alia, de quibus partim generaliter, partim specialiter fit mentio in dicto can. & in cap. ultimo de Temporibus ordinat. quia criminosi etiam sunt infames, non tam iure quam facto. Imò, ut contra nonnullos docent Sayrus lib. 6. disp. 48. & Filiucius Tract. 9. cap. 8. quæstio 4. etiam incurritur ob quodcumque peccatum mortale, quamvis non enorme, quia per quodcumque fit quis infamis, ut constat ex can. *Inf.* quæst. 1.

Ad incurrendam autem dictam irregularitatem per dicta crimina, quibus iure non est ipso facto imposita infamia, requiritur, quòd sit notoria, siue confessione rei in iudicio, siue sententia declaratoria irrevocabili, siue notorietate facti, quod scilicet crimen ita evidens fuit maiori partem civium, aut Collegij (in quo Collegio, aut in qua vicinia ad minus habitant decem) ut nulla possit tergiversatione celari, ut deducitur ex dicto cap. ultimo de Temporibus ordinat. dum excipitur homicidium, ut ex eo, quamvis occulto, peratur irregularitas (& merito excipitur, quia ex eo etiam ratione sui, seclusa infamia, oritur irregularitas) Requ-

Requiritur autem dicta notorietas, ut ex eis oriatur irregularitas, quamvis absque ea notorietate, quando sunt publica, infamant, quia id fuit expediens ad excusandas lites, & scrupulos: imò dicta notorietas requiritur communiter à Doctoribus contra Suárez & Filliucium, ad incurrendam dictam irregularitatem per ea crimina quibus Iure imposita est ipso facto infamia, & satis congruenter, quia etiam ipsa infamia communem requirit opinionem, imò Ius ipsum indicatum in dicto cap. ult. pro his criminibus non est contentum eorum publicitate, sed requirit dictam notorietatem, ob eandem rationem.

13 Excipimus tamen ea crimina, quibus ratione sui, seculari infamia, est annexa irregularitas, quia ob hæc, quamvis occulta, incurritur irregularitas; quia imponitur ob talia peccata absolute & secundum se, & sunt talia absolute & secundum se, quamvis sint occulta, qualia sunt homicidium iniustum, rebaptizatio, & ministratio Sacramentorum, quando ministrans est aliquā censurā ligatus. Crimen tamen hæresis, quamvis non solum ratione infamiae, sed etiam ratione sui habeat annexam irregularitatem & inhabilitatem, eam non inducit, si non sit publicum; quia ita disponitur Iure speciali, indicato in supradicto can. *Saluberrimum*. & in supradictis c. 2. & 15. de Hæreticis, in 6. ut contra non paucos advertunt Henriquez cap. 8. & Auila disp. 4. dub. 2. imò Sayrus lib. 7. cap. 11. ad id requirit in hæresi prædictam notorietatem.

Henr. Auila

Conueniunt Secundo Doctores, etiam incurri dictam irregularitatem ob infamiam inflictam à Iudice per sententiam, & etiam ob infamiam ex publica punitione corporali, ut ex publica verberatione, & ob infamiam ex officio, aut ex quacumque alia causa provenientem, ut constat ex dicto cap. *Infames*.

14 Est tamen discrimen inter irregularitatem incursum ob crimina, quibus Iure ipso annexa est infamia ipso facto, & provenientem ex sententia & ex publica punitione corporali, & ex officio ex una parte, & inter irregularitatem ob infamiam provenientem ex delicto enormi, & (secundum nostram sententiam) ex quocumque peccato mortali, quibus Iure ipso non est annexa infamia ipso facto, quamvis criminofus ob illa, quando sunt publica, infametur, quamvis infamia insufficiente ad dictam irregularitatem, quando non sunt dicto modo notoria, quod prior irregularitas non cessat, nisi dispensatione superioris, aut ablatione infamiae facta à Principe, siue seculari siue Ecclesiastico, pro qualitate infamiae; quia ea irregularitas provenit ex infamia, quæ quia lata est ob crimen semel factum, aut officium semel exercitum, aut ob punitionem publicā semel inflictam, semper ex se perseverat, & consequenter etiam irregularitas ob illam incurfa: posterior verò irregularitas cessat poenitentia, siue mutatione vitæ publicè nota, ut ex dicto cap. ultimo deducitur, quia ea vitæ mutatione cessat infamia ob quam irregularitas fuit incurfa & conservabatur, quia solum proveniebat ex ipsis delictis, quatenus fœdabant delinquentem, quod deletur mutatione vitæ publicè nota.

15

DIFFICULTAS V.

De Irregularitate ex homicidio iniusto, aut ex iniusta mutilatione ex proposito factis.

Conueniunt Primò Doctores, eum, qui ex proposito occidit hominem, aut eum mutilat, id est membrum aliquod illius abscindit, esse irregularem, ut constat ex tit. de Homicidio, in 6. & in Decretalibus.

Dicitur autem quis ex proposito & non à casu occidere aut mutilare, ut optimè Vasquez 1. 2. d. 100. num. 39. & communiter Doctores advertunt, quando quis directè intendit homicidium aut mutilationem in ipsis, aut in causa cum qua homicidium aut mutilatio inseparabiliter coniungitur, ut quando quis alicui propinat venenum, aut apponit aliam causam proximam sufficientem morti aut mutilationi, prævidens aut suspicans mortem inde aut mutilationem eventuram, quia iste moraliter æquivaleret intendenti ex proposito, seu directè mortem aut mutilationem.

Et non solum qui occidit aut mutilat est irregularis, quando id facit solus, sed etiam quando cooperatur cum altero ad id, quia etiam est verè homicida aut mutilator: ac proinde, quando duo ita percusserunt aliquem, ut vtriusque percussione fuerit occisus aut mutilatus, uterque est irregularis, quamvis neutrius percussio seorsim esset sufficiens; quia tunc uterque est verè homicida. Si tamen alter ita percussit, siue leuiter siue lethaliter, ut percussio ab eo facta non adiuverit ad mortem aut mutilationem aliunde provenientem, nec ut citius contingat, non est irregularis. Si tamen adiuvit ut citius contingat, quamvis percussio fuerit levis, est irregularis, si id prævidit aut suspicatus est; quia tunc verè influit in mortem aut mutilationem; qui autem cooperatur ad mortem, percutiendo saltem ut citius contingat, est irregularis ex homicidio ex proposito, si id directè intendit, & etiam qui cooperatur ad mortem, auxiliando ad eam ex intentione, siue auxilietur tenendo instrumentum, siue illud præbendo occidenti.

Ita tamen ob homicidium aut ob mutilationem incurritur irregularitas, ut ad eam incurrendam non sufficiat voluntas efficax occidendi aut mutilandi, non secuto effectu, in quo Doctores conveniunt; nec sufficiat ex animo occidendi aut mutilandi apponere medium, adhuc vulnerationem, ut contra Maiolum, & alios paucos docent communiter Doctores, quia id non est occidere aut mutilare, ob quod tantum lata est irregularitas. Vnde, ut optimè Egidius disp. 18. num. 60. ille, qui aliquem lethaliter vulneravit, non est irregularis, quando sic vulneratus aliàs tormèto aut aliter disceptus ita subito occiditur, ut ratione prioris vulneris non moriatur citius: & ita requiritur homicidium ad irregularitatem, ut non sufficiat destructio aut abortus procuratus foetus nondum animatus; & ita ad irregularitatem requiritur mutilatio, seu membri abscissio, ut non sufficiat effecere membrum omnino inutile. Dicitur autem membrum, ut contra Caietanum & Sotum docent Nauarrus cap. 27. num. 206. Conarruuias in Clementina, Si furiosus. part. 3. §. 8. Egidius disp.

16 Vasquez.

17

Egidius.

18

Nauarrus. Conarruuias. Egidius.

disp. 18. dub. 8. & communiter Doctores, non quaelibet pars, quamvis specialem habeat operationem cum membro principali, ut habet digitus, & auricula, & nasus, sed tantum illa pars, quae ratione sui habet distinctum officium in corpore, ut manus, pes, oculus, ut indicat Apostolus 1. ad Cor. 12. dum de membris ait: *Omnia autem non eundem actum habent.* quia his verbis supponit, membrum esse, quod in corpore habet distinctum officium. Et id etiam supponitur in Iure, dum in cap. 2. de Clerico aegrotante. Clericus, cui dimidia palma abscissa erat cum duobus digitis, dicitur debilitatus, & habere membrum deformatum; quia his verbis indicatur digitos non esse membra, cum dicatur habere membrum deformatum, & non dicatur amisisse membra, & mutilatus, quod dicitur de eo qui amiserat manum in cap. 19. *Exposuisti.* 6. de Corpore viciatis. Vnde qui abscindit digitum alterius, aut alterum castrat, non est irregularis, quia non est mutilator membri: nihilominus, qui sibi abscindit digitum, imò & partem notabilem digiti, & qui se ipsum castrat, aut se castrare permittit, est irregularis, ex peculiari dispositione Iuris in can. 5. & 11. dist. 55.

Qui autem percutit, aut aliam apponit causam occisioni aut mutilationi, prauidens aut suspicans mortem aut mutilationem, fit irregularis effectu secuto, quamvis ante effectum poeniteat facti, & conetur effectum impedire, quia verè est iniustus homicida aut mutilator.

DIFFICULTAS VI.

De Irregularitate ex mandato, aut ex consilio, aut ex incitatione ad homicidium iniustum, vel mutilationem iniustam.

20 **C**onueniunt Doctores, eum, qui mandando, aut consulendo, aut incitando, aut sua praesentia vel alter animando, concurrit ad iniustum homicidium aut mutilationem iniustam, effectu secuto esse irregularem, ut constat ex can. *Si quis viduam.* dist. 50. & ex cap. *Sicut dignum.* 6. de Homicidio, & ex alijs Iuribus, quia verè & positivè est reus homicidij, aut mutilationis, quoad substantiam. Id tamen non est verum (quidquid nonnulli dicant) quando absque mandato, aut consilio, aut incitatione, aut animatione aliàs erat faciendum quoad substantiam: quamvis aliquo ex his quatuor modis animus delinquentis fuerit auctus ad id faciendum, aut inductus ad id faciendum citius vel crudelius; quia tunc dicto modo cooperans, quamvis sit causa distincti numero actus, non influit in homicidium aut in mutilationem quoad substantiam, sed tantum quoad modum. Vnde quando multi simul aggrediuntur aliquem, si occidatur, omnes sunt irregulares, quamvis unus tantum percutiat, quia reliqui sua aggressionem animando & defendendo percutientem, eum adiuvant, quod est verum, quidquid dicat Sayrus lib. 7. cap. 4. num. 13. non tantum quando praemisso consilio, sed etiam quando subito aggrediuntur, si percutiens aliorum aggressionem fuit animatus aut defensus: ac proinde in bello iniusto omnes milites, quamvis sint plura millia, & etiam omnes custodientes fascinas, fiunt irregulares, quamvis unus tantum occidat aut mutilet, quia

quilibet assistentià aliorum animatur, & custodià adiuuatur. Non ergo placet Egidius num. 28. qui, quando sunt plura millia, id tantum limitat ad quinquaginta, vel ad centum ex circumstantiis, occidentem aut mutilantem.

Ille autem qui suadet absque auxilio & cooperatione mutilationem ei qui intendebat occidere, ut non occidat, non est irregularis, adhuc secum effectu, ut aduertunt communiter Doctores, qui tunc non peccat. Et idem est, quando suadet mitiorem occisionem ei qui crudeliorem intendebat patrare.

Addimus contra Nauarrum cap. 27. num. 244. & contra Egidium disp. 18. & contra plures alios, ut optimè Vasquez 1.2. disp. 100. n. 45. & Henr. quæz c. 16. mandantem, aut consulentem aliquem ut occidat alterum (& idem est de mutilatione) non esse irregularem, adhuc ex homicidio casuali, etiam si mandatarius, aut consultarius, seu consilium accipiens, occidatur ab altero quem mandat, quia in Iure non est lata irregularitas, nisi ob mandatum aut consilium, quo quis mandat aut consulit aliquem, ut vel se ipsum vel alterum occidat, secuto effectu. In praesenti autem causa mandans aut consulens non mandat nec consulit inuadentem occisionem ipsius, sed alterius, sicut mandatarius aut consultarius se ipsum occidit (quamvis constitatur in occasione & periculo ut occidatur ab altero, & ob id peccet contra fortitudinem, quando id timet prudenter) quia verè non apponit causam ex se ordinatam ad homicidium, & independentem à voluntate aliena, quod erat necessarium ut diceretur se ipsum occidere.

Obseruandum est, ut aduertit Egidius disp. 12. num. 180. mandantem, & etiam consulentem, qui ita efficaciter reuocat mandatum aut consilium, ut mandatarius aut consultarius iam non mouetur mandato aut consilio, non incurrit irregularitatem ob homicidium aut mutilationem, factam à mandatario aut à consultario, quamvis mandatarius aut consultarius id perpetret, motus vel quia iam id semel decreuit, vel alio nouo motu; quia tunc mandatum aut consilium non influit in delictum (quamvis fuerit aliquis occasio, quando fit, quia semel decretum fuit) quia tunc delictum non procedit ex voluntate illius, cuius ipse mandans aut consulens fuit causam, nec autem mandans reuocat efficaciter mandatum lepra dicto modo, nempe ut exinde non mouetur, quando mandatario semò notificat reuocationem, quia in mandato agitur res mandantis, & in eius gratiam, & ut ei placeatur; ac proinde cogniti opposita voluntate mandantis, eius mandatum desinit esse & modere. Consulens verò regulariter (quamvis non semper) reuocat efficaciter consilium supradicto modo, quando sufficienter pugnat rationes, quibus persuasit, aut opposita simplicitèr consilio absque ratione persuasit. Quod si mandans aut consulens nequeat efficaciter reuocare mandatum aut consilium, erit irregularis, effectu secuto, & ante executionem effectus tenebitur et iniustitia ad cauendam effectum, nempe mortem aut mutilationem, siue monendo eum cui imminet periculum, siue aliter, ut fugiat damnum quod ipsi imminet.

DIFFICULTAS VII.

Utrum ob ratihabitionem homicidij (& idem est de mutilatione) incurratur Irregularitas.

25 **P**rocedit hæc difficultas de ratihabitione homicidij facti nomine ratihabentis, seu in gratiam illius, quia aliter certum est non incurrere.

NAUARRUS. Nauarrus cap. 27. num. 233. quem non pauci sequuntur, partem affirmatiuam tuetur; quia dicta ratihabitione retrahitur, & equiparatur mandato, ut constat ex Reg. 10. Iuris, in 6. sed ob mandatum homicidij incurratur irregularitas, ergo etiam ob dictam ratihabitionem.

COUARTUUS. Couartuius verò 2. part. §. 1. num. 4. (quem sequuntur Henriquez lib. 14. cap. 16. & Egidius disp. 18. num. 72.) partem negatiuam tradit, & merito: quia ratum habens homicidium non est causa illius, cum supponat illud iam factum; irregularitas autem hæc tantum est contra eos qui iunt causa homicidij.

26 **Q**uod autem in dicta Regula 10. dicitur, ratihabitionem retrahi, & mandato comparari, est verum quoad culpam; & idem etiam potest ei comparari quoad pœnam, si superior velit, ut verè voluit respectu percussoris Clerici factæ in gratiam ratihabentis, quoad pœnam excommunicationis, in cap. *Cum quis*. 23. de Sententia excommunicationis, in 6. quoad pœnam verò irregularitatis non est ita præscriptum in Iure.

DIFFICULTAS VIII.

De Irregularitate ex homicidio, aut ex mutilatione iniusta à casu factis.

27 **I**lle dicitur à casu & præter intentionem occidere aut mutilare (quamvis voluntariè) quando id non intendit directè, nec vult causam cum qua inseparabiliter coniungitur, sed quando vult causam ex qua euenit mors aut mutilatio contingenter & separabiliter, & non appositam ex intentione mortis aut mutilationis.

Conueniunt Doctores, ob homicidium casuale (& idem est de mutilatione) quando est voluntarium (id est, quando est præsumum in causa, saltem ex suspitione, & non fuit adhibita prudens diligentia) incurrere irregularitatem, ut constat ex cap. ultimo de Homicidio, in 6. & ex alijs capitulis de Homicidio, in Decretalibus, quamvis occidens aliàs det operam rei licitæ; & non incurrere irregularitatem, quando occidens habuit ignorantiam aut inaduertentiam inuincibilem, aut probabilem, & homicidium fit dando operam rei aliàs licitæ, ut constat ex cap. *Dilectus*. & ex cap. *Significasti*. 16. & ex cap. *Ioannes*. 23. de Homicidio.

Est tamen difficultas Primò, An incurratur irregularitas ob homicidium factum omnino à casu, seu omnino ignoranter, saltem probabiliter;

quando factum fuit dando operam rei aliàs illicitæ, ut illicitæ venationi.

CAIETANUS 2. 2. q. 64. art. 9. Siluester v. *Homicidium*. 2. num. 2. quos non pauci Iuriste sequuntur, partem affirmatiuam tuentur; quia in dictis capp. *Dilectus*. & *Ioannes*. dicitur, ob quædam homicidia omnino casuaria, de quibus in eis fit mentio, non fuisse incurtam irregularitatem, cum non fuerint facta dando operam rei illicitæ; ergo à contrario sensu, si fuissent facta dando operam rei illicitæ, incurta esset irregularitas, quod Nauarrus cap. 27. num. 237. limitat, ut sit verum, quando fit homicidium omnino à casu, dando operam rei illicitæ ex se tendenti ad homicidium, ut dando operam iniuste verberationi, aut alij percussioni iniuste, ut deducitur ex cap. ult. de Homicidio, in 6.

HENRIQUEZ verò lib. 14. cap. 15. & **EGIDIUS** Henriquez num. 80. partem negatiuam tradunt, quam insinuat Vasquez 1. 2. disp. 100. num. 39. & disp. 124. Vasquez.

cap. 2. & merito: quia, ut dicitur in cap. *Qui*. 18. de Sententia excommunicationis, in 6. irregularitas non incurratur, nisi in casibus Iure expressis, in nullo autem Iure expressum est, homicidium esse irregulare, ob homicidium omnino casuale, quamuis factum dando operam rei illicitæ, etiam ex se tendenti ad homicidium, quia in duobus dictis capp. *Dilectus*. & *Ioannes*. adductis ab aduersarijs, tantum definitur, non esse irregulare ob homicidium omnino casuale factum, non dando operam rei illicitæ.

Addendo autem Pontifex dando operam rei illicitæ, non supponit à contrario sensu, ob homicidium omnino casuale factum, dando operam rei illicitæ, incurrere irregularitatem; tum quia id non addit absque causa, sed ob duas, nempe & quia in casibus sibi propofitis ita contigit, & supponebatur, & quia, iuxta doctrinam omnium, certum erat, tunc homicidium non imputari ad culpam: tum etiam, quia argumentum à contrario numquam est efficax, præsertim in materia odiosa, quæ potius est restringenda quam amplianda, & maxime in materia irregularitatis, quam constat non incurrere nisi in casibus Iure expressis. Et in cap. illo ultimo, adducto à Nauarro pro sua limitatione, in quo est sermo de homicidio causato ex verberatione ex se tendente ad homicidium, non est sermo de homicidio omnino casuale, sed formidato, seu suspicato, quia est sermo de homicidio secuto ex verberatione, quam quidam mandauit fieri, & ex qua timuit posse sequi homicidium verberato; quia verberantibus præcepit ut ita eum verberarent, ut non occiderent. Illis ergo verbis dicti cap. & inde debuit cogitare posse homicidium euenire, non significatur, id non aduertisse seu cogitasse, aut timuisse, cum præcepit verberantibus ut non occiderent, sed non ita practicè & efficaciter cogitasse, ut curaret de præcauendo periculo homicidij, quod timuit posse euenire.

Ratio autem, ob quam ob homicidium omnino casuale, cuius scilicet nulla præcessit suspicio aut dubitatio, ut euenire potest, quamuis factum dando operam rei illicitæ, adhuc tendenti ex se ad homicidium, non incurratur irregularitas, est, quia ob homicidium, quod aliquo modo saltem indirectè non est voluntarium seu liberum, non incurratur irregularitas: homicidium

dium autem omnino casuale, cuius nulla præcelsit suspicio nec dubitatio, ut euenire potest, quamuis ortum ex actu illicito, adhuc ex se tendente in illud, nullo modo est voluntarium, cum nullo modo sit præcognitum nec in se, nec in sua causa, cognita saltem suspiciose ut causa.

NAUARRUS.

Id verò quod addit Nauarrus cap. 27. num. 223, nempe eum, qui percussit aliquem non letaliter, fieri irregularem, si mors sequatur, quamuis ex malo regimine infirmi, aut ex imperitia Chirurghi, falsum est, ut aduertunt Suarez disp. 45. sect. 6. & Ægidius num. 86. quia quamuis percussio illa sit occasio, ut ex intemperantia, aut ex labore percussus, aut ex vento, corruptentibus vulneribus, aut ex medicamine nocuo applicato, percussus moriatur, est tamen occasio adeò remota, ut ob eam non dicatur percutiens occidisse, nec proximè iuuasse ad mortem, sed tantum dicatur dedisse occasionem remotam, & ex ea mortem fuisse originatam. Nihilominus qui vulnus non letale inflixit alicui, dicitur occidisse partialiter, seu iuuasse ad mortem, quando aliud ex se non letale ab alio inflictum superuenit, & ex utroque vulneratus moritur: imò quando superueniens est ex se letale, si primum iuuauit ad citius moriendum; & idè uterque est irregularis, si uterque quando vulnerauit, timuit posse inde mortem euenire.

32
SAYRUS.
AUIA.

Id tamen quod addunt Sayrus lib. 7. cap. 4. & Auila disp. 6. sect. 3. dub. 2. nempe eum esse irregularem, qui præbet arma sciens, aut timens esse ad iniuste occidendum, quamuis verum existimemus, quando ea præbet ex intentione homicidij, quia tunc verè dicitur occidere iuuando ad illud, imò id pertinet ad homicidium ex proposito, quia assumit medium vile ad occisionem ex intentione occisionis; id tamen difficile existimamus, quando ea præbet absque intentione homicidij: quia tunc non dicitur occidere, nec ad id iuuare, quia tunc tantum tribuit arma quibus occidens posset bene & malè uti absque intentione mali vsus, quod non pertinet ad homicidium absque dicta intentione; quia ita est vile ad homicidium, ut etiam sit vile ad alia bona; & ad summum id tantum est peccatum scandalii passiui, & contra iustitiam secundariè, & non obligans ad restitutionem damni.

DIFFICULTAS IX.

Verum ob permissionem homicidij (& idem est de mutilatione) incurratur Irregularitas.

33

Conueniunt Doctores, non esse irregularem eum, qui permittit seu non impedit homicidium, quando non tenetur impedire, vel quia non potest impedire, aut quia, si potest, non potest absque graui incommodo, vel aliter. Est ergo difficultas, An sit irregularis, quando impedire tenetur, quia potest, & absque graui incommodo, & absque alio titulo excusante.

Non desunt, qui generaliter affirmant, eum esse irregularem, quamuis permittat, seu non impediat absque dolo (id est, absque desiderio homicidij) quia tunc permittenti seu non impediendi homicidium est voluntarium. Id tamen limitant Co-

CONARRUS.

uarruias 2. par. §. 1. num. 2. & Angelus v. Homicidium. 1. num. 17. ut tantum sit verum, quando non impedit ex dolo; Auila verò disp. 6. sect. 2. dub. 7. id limitat, ut tantum sit verum, quando non impediens tenetur ex iustitia.

Antoninus verò 3. par. titul. 28. cap. 2. Tabienus v. Irregularitas. 1. §. 2. & Valquez in manuscriptis, generaliter docent, non impediens homicidium iniustum, non esse irregularem, etiam si neatur ex iustitia, & quamuis ex dolo non impediatur, & meritò: quia etiam si ille non impediens influat moraliter & voluntariè in homicidium, sit causa moralis seu voluntaria homicidij, quod non impedit; non tamen est causa positiua potius influens, nec opere aliquo, nec auxilio, nec consilio: in iure autem non fertur irregularitas, nisi contra verè & positiue, homicidas saltem, consilio aut animatione, non contra non impediens homicidium. Quod etiam est verum, quamuis occidens id efficiat ad vindicandam iniuriam illatam non impediens, quamuis non contradicenti verbis ei qui occidit; quia etiam tunc permittens seu non impediens non influat positiue.

DIFFICULTAS X.

Verum ob homicidium necessarium, seu in defensionem factum, incurratur Irregularitas.

Post Clementinam Si furiosus de Homicidio, conueniunt Doctores, eum, qui se inuadentem occidit pro defensione propriæ vitæ cum moderamine inculpatae tutelæ (id est, quando occidere inuadentem est necessarium ad defensionem propriæ vitæ) non esse irregularem, ut constat d. Clementina, quia tunc licitè occidit: quod est verum, etiam si inuadens sit furiosus & mente captus, quia etiam tunc licitè occidit. In Tridentina verò sess. 14. cap. 7. de Reformatione, ubi proponitur, ob homicidium factum in defensionem propriæ vitæ, incurri irregularitatem, nunc est sermo de homicidio in defensionem ad ipsam non necessario, ac proinde grauius culpabili.

Prædictam doctrinam veram existimamus, quamuis occidens dederit occasionem alteri ut ipsum inuadat, ut adulterando cum vxore inuadentis, aut ei dicendo verbum contumeliosum, ut contra Nauarrum lib. 5. Consiliorum, consilio 33. & contra alios docent Sonus 5. de Iustitia, quæst. 1. art. 5. & Auila disp. 5. sect. 3. dub. 1. quia etiam tunc occidens licitè occidit, si nequit aliter se defendere: ob homicidium autem licitè à priuata persona factum non incurritur irregularitas, ut optimè aduertit Co-uarruias parte 3. §. vnico, & Suarez vbi supra, & significatur in iure, ut Suarez expendit.

Quam doctrinam etiam veram existimamus, quamuis homicidium tantum fiat in defensionem propriorum bonorum temporalium, siue honoris, siue diuitiarum magni momenti, aut vitæ innocentis, ut contra Auilam dub. 4. & contra Nauarrum docent Suarez disp. 46. sect. 2. & 3. & Ægidius disp. 18. dub. 9. quia licitè sit.

37 Quod si ob homicidium factum in defensionem proprium bonorum magni momenti, non incurritur irregularitas, quia licitum est; multo minus incurretur, quando fit ne occidens mutiletur, aut aliter graueretur, quia tunc non minus licite fit. In dicta verò Clementina tantum declaratur esse immune ab irregularitate homicidium factum in defensionem propriæ vitæ, quia id esse licitum, erat certum apud omnes.

Obseruandum est, vt bene Suarez & Egidius, occidentem, qui non potuit euitare occisionem inuadentis iniuste, nisi fugiendo magno cum dedecore (vt solet esse secularibus non Ecclesiasticis, præsertim Nobilibus) non esse irregularem; quia tunc non tenetur cum tanto detrimento proprio vitæ mortem iniuste inuadentis, nisi quando inuasus dedit causam grauem inuasioni, vt quando adulterio aut verbis contumeliæ incitauit iniuriatum ad inuasionem.

DIFFICULTAS XI.

De Irregularitate ex defectu lenitatis in Iudice, & in eius Officialibus.

38 Conueniunt Doctores, Iudicem proferentem sententiam sanguinis (id est mortis, aut mutilationis) & omnes ministros iustitiæ ad eam publica auctoritate cooperantes, vt accusatorem, testem, Aduocatū accusatoris, & eius Procuratorem, & Tabellionem, fieri irregulares sententiæ executioni mandatâ, vt supponitur in can. 1. dist. 51. & in cap. 3. Ne Clerici vel Monachi, in 6. & in cap. 2. de Homicidio, in 6. quod etiam ex vsu & praxi communi constat: & etiam omnes alios ministros ad executionem sententiæ physicæ concurrentes, vt sunt lictores, & focum struentes ad comburendos viuos, vt deducitur ex dicto canone, & constat ex communi praxi & vsu.

39 Illi tamen qui vendunt aut donant ligna ad viuos comburendos, & gladios, & fures, & alia instrumenta ad interficiendos delinquentes, non sunt irregulares, nec qui furcam erigit, vt aduertit Egidius num. 92. nec famuli qui à Notario dictata scribunt; quia nullus ex prædictis concurrat ad prædicta iniuste, neque vt minister iustitiæ. Quod etiam verum existimat de eo, qui donat aut vendit arma militi eunti ad bellum. Et idem docet Sayrus lib. 6. cap. 16. de famulo, qui attulit equum ministro iustitiæ, associaturo reum ad locum mortis; quia scilicet neuter ex dictis concurrat iniuste, neque vt minister publicus, seu iustitiæ. Et ob eandem rationem, qui siue voce, siue punitione, siue percussione instigat iumentum quo interficiendus vehitur, non fit irregularis, quamuis ex eo mors acceleretur, vt aduertit Henriquez lib. 14. cap. 12. num. 7. & quamuis id ex plena aduerrentia efficiat, quia tunc non concurrat ad accelerationem vt minister publicus iustitiæ, sed vt priuata persona, & non iniuste; irregularitas autem ex homicidio non incurritur ob concursum ad illud, nisi aut factum à ministro publico, quamuis iuste, aut factum à persona priuata iniuste. Et ob eandem rationem de Confessario, & de quocumque alio consulente penitentem, Iudicem, & quemlibet alium Officialium publicum, etiam executorem, vt concurrant, & citò, ad interfecionem delinquentis, dicendum est non

esse irregularem, etiam si Confessarius neget illis absolutionem, quia non concurrunt quando tenentur; & multo minus fieri irregularem Prædicatorem exhortantem Iudices vt puniant delinquentes. Idem quoque dicendum est de quolibet alio idem consulente, non vt assessore, & de quocumque alio priuatim non iuridicè petente à Iudice vt occidat aliquem delinquentem: quod mihi interroganti respondit Vasquez. In dicto Vasquez. enim can. 1. & in alijs Iuribus, in quibus fit mentio dictæ irregularitatis, tantum est sermo de Iudicibus & alijs Officialibus concurrentibus ad occisionem aut mutilationem, vt publicis personis, & ministris iustitiæ.

Id verò quod addit Egidius num. 96. nempe testem præcepto Iudicis obligatum, aut graui metu coactum ad testificandum, non fieri irregularem, falsum est, vt optimè Auila disp. 5. sect. 2. dub. 12. quia absque fundamento sufficiente excipitur testis ab irregularitate in eis casibus, & etiam in alijs, in quibus iure naturali tenetur (quidquid in his dicat Auila) quia quamuis in omnibus prædictis casibus non reperitur in teste defectus lenitatis formaliter, quia id efficit obligatus aut coactus, reperitur tamen defectus lenitatis materialiter, & indecentia, ob rigorem per se & ex obiecto repertum in cooperatione ad mortem, intuitu cuius indecentiæ lata est dicta irregularitas: sicut etiam fieret irregularis Iudex sua sententia interficiens, aut mutilans, quamuis obligatus & coactus assumeret officium, & ferret sententiam.

Nihilominus accusator excusatur ab irregularitate, quando accusat ob læsionem factam in propria persona, aut in proprijs bonis, si ante sententiam protestetur, se non accusare ad vindictam, vt deducitur ex dicto cap. 2. de Homicidio, in 6. Et idem est, vt aduertit Egidius, quando accusat ob læsionem factam eis qui sunt ipsi commissi, aut ei sunt ita propinqui, vt eorum iniuria ad ipsum pertinere censetur, quales sunt parentes, filij, & fratres: quod etiam est verum, quamuis protestans in eo mentiat, & verè velit vindictam & interfecionem accusati, quia in iure ad excusationem tantum requiritur protestatio, quæ non exulat in teste, nec in alijs Officialibus, quia in iure id tantum decernitur pro accusatore.

Clericus tamen habens iurisdictionem temporalem, non fit irregularis ex eo quod constituat Iudicem pro causis seu criminibus capitalibus, siue in genere pro omnibus, siue in particulari pro aliquo, adhuc in indiuiduo, quamuis sequatur mors, vt constat ex dicto c. 3. Et idem est, & multo verius, de Principe laico: quia Clerici quoad hoc non sunt magis exempti quam laici. Nec sunt irregulares Ecclesiastici, qui aliquem degradatum, aut hærescos condemnatum, tradunt brachio seculari, vt deducitur ex cap. *Nominis*. 27. de Verborum significatione, ac proinde eorum Officiales multo minus sunt irregulares, quia multo minus cooperantur quam ipsi Iudices tradentes.

Obseruandum est, quod quamuis Iudex iuste mutilans fiat irregularis, non tamen Medicus aut Chirurgus, quamuis iuxta artē mutilet, & quamuis ex eo, aut ex alia curatione, præter intentionem eueniat mors, quamuis sit Clericus; quia irregularitas lata est pro Iudicibus, non pro Medicis aut Chirurgis, quamuis Clericis, etiam si Clericis

in sacris constitutis prohibitum sit artem chirurgiæ exercere adurendo vel incidendo, in cap. *Sententiam sanguinis*. 9. Ne Clerici vel Monachi. Medicus tamen aut Chirurgus fiet irregularis ex delicto, si culpabiliter culpa mortali ex imperitia, aut ex negligētia occidat positivē, aut mutilet.

DIFFICULTAS XII.

De Irregularitate ex defectu lenitatis in milite.

44 **C**onveniunt Doctores, eos, qui in bello iniusto offensivo propria manu occidunt, aut mutilant, esse irregulares, ut supponitur in cap. *Petitio*. 20. de Homicidio; non verò eos qui propria manu id non efficiunt, quamvis pugnent, & sint Clerici, ut supponitur in eodem cap. etiam si Clericis prohibitum sit pugnare, ut constat ex 23. quæst. 8. can. 6. non tamen est illis prohibitum exhortari milites ad pugnandum, ob quod, etiam secuto effectu mortis, non sunt irregulares, ut supponitur in dicto cap. *Petitio*. quia id tantum est animare & exhortari milites, qui sunt publici ministri ad exequendam vindictam, quod non est cooperari ut ministrum publicum, nec illicite cooperari ut personam privatam.

Addimus, in bello offensivo; quia in bello merè defensivo patriæ, ob interfectionem, adhuc factam à Clericis, propria manu, non incurritur irregularitas: imò in eo bello non est prohibitum Clericis pugnare, nec occidere, ut deducitur ex c. 2. de Immunitate Ecclesiarum.

45 Addimus etiam, in bello iniusto; quia in iniusto omnes pugnantes, aut animantes, aut exhortantes ad pugnam, quamvis non interficiant propria manu, sunt irregulares, si ex suo delicto sequatur mors aut mutilatio in adversariis, quia verè cooperantur ad iniustum homicidium aut mutilationem. Et ob eandem rationem sunt irregulares, qui conducunt milites ad tale bellum, quidquid dicat Villadiego; & etiam qui custodiunt sarcinas, quia sic custodiendo expediunt milites qui interficiunt; non verò qui assistunt ob aliquam honestam causam, videlicet ut pacem component, vel ut confessiones audiant, vel ut curent infirmos; etiam si ex eo per accidens animus militum augeatur.

DIFFICULTAS XIII.

De Irregularitate ex defectu Sacramenti.

Bigamia est nuptiarum seu matrimonij duplicatio, quæ dicitur defectus Sacramenti; quia bigamus non perfectè representat Christum qui est vir unus tantum Ecclesiæ. Est autem triplex bigamia, alia vera, alia interpretativa, & alia similitudinaria; & ob quamlibet ex eis incurritur irregularitas, ut constabit ex dicendis.

Vera ergo bigamia contingit, quando quis validè contraxit matrimonium cum duabus; & hanc bigamiam inducere irregularitatem, constat ex toto tit. de Bigamis.

46 Bigamia verò interpretativa (quæ dicitur interpretativa, quia iure ipso censetur defectus in matrimonio sufficiens ad inducendam irregularitatem) contingit Primò, quando quis contrahit

cum prius cognita carnaliter ab altero, ut constat ex can. *Curandum*. dist. 34. vbi prædictus dicitur irregularis. Secundò contingit, quando Clericus cognoscit uxorem suam, postquam ipsa commisit adulterium, ut constat ex can. *Si quis uxorem*. dist. 34. vbi dicitur, quod si quis uxorem suam cognoscit, postquam ipsa commisit adulterium, irregularis, & etiam laicus cuius vxor deprehensa fuit in adulterio, aut fuit evidenter probata adultera. Tertiò contingit, quando quis verum & validè contraxit matrimonium, & postea contrahit in sacris contrahit secundum matrimonium, quod inualidè, ut constat ex cap. *Nuper*. 4. de Bigamis, vbi decernitur irregularis, nisi quando secundum matrimonium est nullum defectu consensu seu intentionis, ut deducitur ex ipso contextu: quam irregularitatem communiter Doctores extendunt etiam ad laicum, sed absque expresso Iure, ob quod Ægidius num. 101. sentit, quod timidè, laicum inualidè contrahentem secundum matrimonium, non esse irregularem. Quarta contingit bigamia interpretativa, quando constituitur in sacris contrahit matrimonium cum vidua, quamvis inualidè, ut constat ex cap. *Ultim.* de Bigamis, vbi decernitur irregularis; quod non pauci extendunt ad matrimonium inualidum laici cum vidua, aut cum non vidua corrupta, immò tamen, ut advertunt Henriquez lib. 12. c. 4. de Auila disp. 8. & Ægidius dub. 11. quia id nulli Iure exprimitur de laico.

Bigamia similitudinaria (quæ non est vera, nec interpretativa) contingit, quando quis post votum solemne castitatis contrahit matrimonium, quamvis cum virgine, ut constat ex can. *Quotquot*. 27. quæst. 1. vbi decernitur irregularis. Dicitur autem similitudinaria, quia assimilatur verè, quæ contrahitur ob duplex matrimonium, quia per votum solemne castitatis quodammodo contrahitur matrimonium spirituale cum Deo; hæc autem bigamia & irregularitas tantum habet locum in Religioso, & non in seculari sacris initiato, ut constat ex Suarez disp. 49. sect. 6. & contra Ægidium adducunt non pauci; tum quia in dicto can. *Quotquot*. vbi inducitur, tantum est sermo de Religiosis, tum etiam, quia alias superflue secularibus in sacris constitutis appositæ esset irregularitas in dicto cap. *Nuper*. quando post unum matrimonium validum ante ordinationem contrahunt, post ordinationem contrahunt aliud; quia primum matrimonium non esset necessarium ad irregularitatem, quia sufficeret contrahere post ordinationem; & etiam superflue appositæ esset irregularitas in dicto cap. *Ultimo*, quando post ordinationem contrahunt cum vidua; quia ad hanc irregularitatem ex bigamia similitudinaria sufficit contrahere cum virgine, ut patet in dicto can. *Quotquot*. Verèque tamen, tam secularis in sacris, quam Religiosus, qui matrimonium contrahit, incurrit excommunicationem latam ipso facto in Clementina vnica, de Consanguinit. & affinitate.

Observandum est, nullum fieri bigamum & irregularem, ex eo quod contrahat matrimonium, nisi consummatur: nec ex eo quod contrahat cum ea quæ fuit alteri nupta, nisi etiam fuerit cognita ab illo altero copula sufficiente ad consummationem, ut constat ex cap. *Debitum*. 1. de Bigamis, & ex alijs Iuribus in quibus fertur irregularitas vel consummationem autem matrimonij requiritur intramissio seminis intra matricem femine.

49 Quia verò irregularitas hæc incurritur ex eo, quòd quis contrahat bis, aut contrahat semel cum corrupta ab altero, aut ex eo quòd cognoverit propriam uxorem post adulterium ab ipsa commissum; ideò ad dispensationem petendam non est necessarium explicare ter aut quater fuisse contractum, aut illud factum, ut advertunt Auila & Egidius; & quia hæc irregularitas non est ex delicto, sed ex defectu, ideò non excusatur ab ea irregularitate, qui contrahit cum corrupta ab altero, nec qui propriam cognoscit post adulterium, quamvis ignoret corruptionem & adulterium, quidquid dicat Sà v. Irregularitas ex bigamia.

Incurritur autem hæc irregularitas, quamvis causa bigamiæ sit ante Baptismum incepta, imò & completa, vt constat ex can. Si quis viduam, distinct. 34.

Observandum est, irregularitatem sæcularis in sacris, & Religiosi contrahentium supradicto modo, non esse ex defectu, sed ex delicto, vt indicatur in dictis cap. Nuper. & vltim. de Bigamis, & ex se constat, & ideò ab ea poterunt excusari omnibus quibus actus, ob quem fertur, potest à mortali peccato excusari.

DIFFICULTAS XIV.

De Irregularitate ex defectu corporis.

50 Conueniunt Primò Doctores, eum, qui adeò defectuosus est in corpore, aut est adeò deformis, aut morbo adeò fædo affectus, vt nequeat Ordines exercere, siue absolute, siue sine periculo abutendi, siue sine scandalo, seu nota, siue sine horrore aliorum, esse irregularem ad suscipiendos Ordines, & post ordinationem ad eum vsum, ad quem est ineptus, vel quem nequit securè, vel sine nota, vel sine horrore exercere, ita constat ex titulo de Corpore vitiat, & ex titulo de Clerico agrotante, & ex distinctionibus 36. & 55.

Prædicto autem modo defectuosus est irregulæ ad omnes Ordines suscipiendos, & non tantum ad eum ad cuius vsum est defectuosus, vt contra Egidiu dub. 13. & contra Valentiam docent Toletus libro 1. cap. 63. & Auila dispensatione 3. dub. 1. & deducitur ex can. Illiteratos, distinct. 36.

51 Vnde carens pollice est prædicto modo irregulæ, quia absolute non potest celebrare, & qui habet digitos adeò debiles, vt sine periculo nequeat Hostiam aut calicem eleuare; & qui caret oculo aliquo, aut naso, aut est nimis gibbosus, quia nequeunt absque graui nota ministrare: & ob eandem rationem qui caret visu sinistro, si nequit nisi turpiter ad Missale conuerti, & qui est nimis leprosus, quia iste nequit absque graui horrore ministrare.

Circa hermaphroditum conueniunt Doctores, eum, in quo præualet sexus femineus, esse irregulæ, quia credi potest ex Christi institutione esse incapacem characteris, sicut feminam; quia non est simpliciter vir, sed tantum secundum quid; & idem creditur de eo in quo vterque sexus censetur equalis, quia est vir

secundum quid, sicut & femina secundum quid. Est tamen difficultas, An is, in quo præualet sexus virilis, qui creditur capax characteris, sit irregulæ.

Henriquez lib. 14. c. 8. & Auila disp. 3. dub. 5. docent esse irregulæ, ob monstruositatem. Toletus verò vbi supra, & Turrecremata docent, non esse irregulæ, & meritò, quia ex nullo Iure deducitur. Quòd autem sit monstruosus, non obstat; quia quamvis sit talis, & publicè notus, potest absque graui nota ministrare, sicut potest eunuchus à natura, & qui in pede habet sex digitos.

Conueniunt Secundo Doctores, priuatum testiculis & virilibus (quamvis ea non deferat secū) & quacumque alia parte corporis, adhuc membro, non esse irregulæ, si aliàs defectus non impediatur vsum Ordinis, aut securitatem in eo, nec afferat notabilem deformitatem, vt constat ex cap. 3. §. 5. & 7. de Corpore vitiat, & ex aliis Iuribus.

Quod est verum, vt advertit Egidius nu. 108. licet quis patiatu eos defectus sua culpa à Iudice, aut à marito vxoris cum qua inuenitur, aut aliter; secus est quando quis viliā, aut testiculos, aut membrum sibi abscindit, aut propria sponte sibi abscindi permittit, vt constat ex canone vndecimo, distinct. 55. imò & qui partem notabilem digiti aut alicuius membri sibi abscindit, aut sibi abscindi permittit, vt contra Sotum §. de Iustitia questione 2. artic. 1. docent communiter Doctores, & constat ex canonibus quinto & vndecimo, distinct. 55.

Conueniunt Tertiò, eum, cui deficit ætas à Iure requisita, non posse ordinari, vt patet, nec posse Ordinem ante eam ætatem, quamvis bona fide susceptum, exercere, quia susceptio Ordinis in ea ætate prohibetur, vt exactè & decenter exerceantur; ac proinde etiam exercitium prohibetur, & generaliter eo ipso quòd alicui ob aliquem defectum, aut crimen prohibitum est aliquem Ordinem aut aliquos suscipere, etiam est ei prohibitum eum Ordinem aut eos exercere (nisi quando in Iure oppositum significatur) quia Ordinis susceptio prohibetur ob ipsius Ordinis vsum seu exercitium.

DIFFICULTAS XV.

Vtrum qui fuit à demone arreptus, aut in furiam incidit, sit irregulæ.

54 Conueniunt Doctores, eum qui semel fuit à demone arreptus, aut in furiam incidit ex cerebri indispositione, numquam posse ordinari, etiamsi liberetur, vt constat ex canonibus tertio, quarto, & quinto, distinct. 33. secus est de phrenetico aut furioso ex vi morbi, aut vulneris, aut iræ, transeuntium, quia isti statim ac desinunt esse tales, nullatenus sunt irregulæ, vt advertit Auila disputat. 3. dub. 4. & Egidius dub. 13. imò nec qui morbo caduco laborat, quando præsentit accidens quò impeditur vsum Ordinis, quia tunc morbus iste non exponit periculo abutendi Ordine.

Quòd si quis post ordinationem à demone arripiatur, nequit ministrare, nisi sit omnino liber, H h h

Toletus.
Auila.52
Henriquez.
Auila.
Toletus.
Turrecremata.

Egidius.

53

54

Auila.
Egidius.

& post vnum annum discretionem Episcopi inuentus sit liber, vt decernitur in can. 3. distinct. 33. Qui verò post ordinationem incidit in furiam ex cerebri indispositione, aut in morbum caducum, poterit ministrare, si possit absque periculo cadendi: imò quamuis sit aliquod periculum, si raro cadat, & non euomat spumas, poterit, adiuncto socio qui possit Missam perficere, si forte post consecrationem inceptam corripiatur morbo.

DIFFICULTAS XVI.

Vtrum illegitimus sit irregularis.

Conueniunt Doctores, illegitimum esse irregularem, nisi fiat Religiosus, quia tunc potest ordinari, sed non promoueri ad Prælaturam, vt quoad omnia hæc constat ex cap. 1. de Filiis Presbyterorum. Quod verum est, vt contra Castro docent communiter Doctores, quamuis id sit occultum, vt deducitur ex c. *Nisi cum pridem*. 10. de Renuntiatione.

Dicitur autem illegitimus, qui procreatus est ex parentibus inter quos non erat matrimonium validum. Excipitur procreatus ex parentibus inter quos matrimonium fuit nullum ob aliquod impedimentum, quod fuit bona fide saltem vnus contractum, & in facie Ecclesiæ, qui est legitimus, vt constat ex cap. *Cum inter*. 2. & ex c. *Ex tenore*. 14. Qui filij sint legitimi: & qui natus fuit illegitimus, legitimitur, si subsequatur matrimonium inter eius parentes, inter quos non erat impedimentum dirimens quando concipiebatur, vt constat ex cap. *Tanta*. 6. Qui filij sint legitimi. Irregularitas hæc ex illegitimatione proueniens, dicitur irregularitas ex defectu natalium.

Est tamen difficultas, An in dubio, an quis sit illegitimus, censi debeat irregularis.

Anila.
Egidius.

Anila disp. 3. dub. 10. & Egidius dub. 12. negant, quia in dubio nemo debet condemnari, nec a se, nec ab alio: imò addunt, filium publicè præsumptum legitimum non teneri credere matri dicenti esse illegitimum, nisi aliæ circumstantiæ id probent.

Vasquez.
Covarru.
Toletus.

Vasquez verò 1. 2. disp. 66. nu. 48. Covarruías & Toletus lib. 1. cap. 52. affirmant, & meritò; ne se exponat periculo faciendi contra prohibitionem irregularitatis.

Quod autem dicitur, neminem in dubio esse condemnandum, tantum est verum de pura condemnatione seu pœna, non verò de condemnatione seu pœna quæ est prohibitio, ob rationem dictam.

57
Vasquez.
Toletus.

Vnde expositi censendi sunt irregulares, vt contra dictos aduersarios, & contra alios docent Vasquez & Toletus.

DIFFICULTAS XVII.

Vtrum seruus seu mancipium sit irregularis.

Conueniunt Doctores, seruos seu mancipia non posse ordinari ante manumissionem, vt constat ex distinct. 54. & ex tit. de Seruis non ordinandis. Si tamen seruus ante manumissionem ordinetur domino sciente, & non contradicente, statim sit liber, vt constat ex can. *Si seruus*.

distinct. 54. Imò si ordinetur Diaconus aut Presbyter, quamuis domino in seio, sit liber, vt constat ex can. *Ex antiquis*. distinct. 54. quod in cap. *Miramur*. 7. de Seruis, etiam extenditur ad Subdiaconum. Episcopus tamen fraudis conscientia tenetur duplum reddere domino, & Episcopo ad id tenetur qui Episcopum ad id induxerunt, si fraudis fuerint conscij, vt constat ex can. *Si seruus desente*. distinct. 54. Quod si nullus præter ipsum seruum sit in culpa, si non sit Presbyter, tenetur vel substitutum conferre, vel iustum pretium ab eis restituendus est domino in seruitutem: si verò Presbyter sit, priuandus est peculio; & si peculio careat, tenetur satisfacere in ministerijs suis, vt constat ex can. *Frequens*. & ex can. *Ex antiquis*. distinct. 54.

DIFFICULTAS XVIII.

Vtrum obligatus ad ratiocinia sit irregularis.

Conueniunt Doctores, obligatos ad ratiocinia non posse ordinari ante desertionem officij, & ante rationem redditam, vt constat ex c. vnico, de Obligatis ad ratiocinia, & ex can. 3. dist. 54. Dicuntur autem obligati ad ratiocinia, qui exercent officium publicum sæculare, vel administrationem publicam rerum sæcularium, vt Iudices, Tabelliones, depositarij publici, mores, curatores, & procuratores, qui tenentur rationem reddere vel actionum quas fecerunt, vel rerum quas administrarunt, qui dicuntur Curiales, & sub hoc nomine prohibentur ordinari can. 1. & 3. distinct. 51.

Excipiunt Toletus libro 1. cap. 60. & plures alij, vt ordinari possit deserto officio ante rationem redditam, & qui exercentur administrationem circa personam priuatam, vt tutores, qui eis obiciatur eorum Iudice fraus, seu dolus. Immerito tamen eos excipiunt, vt aduertit Summus in disputatione 51. sect. 3. quia in dicto cap. vnico, vt ordinari possint, vtrumque requiritur distinctè in quocumque officio, ex quo oritur obligatio reddendi rationem, vt patet ex ipso contextu in quo ponitur exemplum in tutore & curatore.

Prædicti tamen post desertionem officij, & rationem redditam possunt ordinari ante solutionem debiti pecuniarij relicti ex officio; qui soluto nullibi requiruntur.

Addimus, officium sæculare, vel administrationem rerum sæcularium; quia Iudices & officiales Episcoporum, & administratores rerum Ecclesiasticarum, imò rerum piarum, quamuis sæcularium, vt sunt res personarum miserabilium, ordinari possunt, in quo Doctores conueniunt, & deducitur ex can. vltimo, distinct. 86. & ex can. distinct. 88.

Vsu tamen receptum est, Consiliarios Regum tribunalibus ad iudicandas causas ciuiles potest Ordines promoueri, & promotos idem officium exercere.

DIFFICULTAS XIX.

De Irregularitate ex defectu anime.

Conueniunt Primò Doctores, neophytos (id est recenter baptizatos in adulta etate) non posse ordinari, ut deducitur ex can. 1. & 2. dist. 48. & ex can. *Neophytus*. distinct. 61. quod est verum etiam quoad Ordines minores, ut contra Toletum libro 1. cap. 64. & contra alios aduertunt Auila disputatione 4. dub. 4. Suarez & alij, & deducitur ex dicto can. *Neophytus*. Dicitur autem adultus recenter baptizatus (& consequenter neophytus) ille, post cuius conuersionem nondum sunt transacti decem anni; quia iste talis non potest dici conuersus ante multum tempus, sed recenter: potest tamen neophytus, adhuc neophytus, id est intra decem annos, ordinari, si post aliquod tempus sui Baptismi ita profecit in fide & in moribus, ut arbitrio Episcopi sit quasi veteranus Christianus, ut significat Toletus, & deducitur ex dicto can. *Neophytus*. Post decem verò annos à suo Baptismo desinit esse irregularis, sicut desinit esse neophytus.

Conueniunt Secundò, illiteratos seu ignorantes non posse ordinari, ut constat ex can. *Illiteratos*. dist. 36. & ex cap. *Cum in cunctis*. 7. de Electione, & ex cap. *vi. de Tempor. ordinat.* in 6. & consequenter semel ordinatos, quamuis bona fide, non posse Ordines exercere, quia prohibentur ordinari ob exercitium seu usum Ordinum, quem illiterati non possunt decenter efficere. Que autem scientia ad primam tonsuram & ad quemlibet Ordinem prerequisite, traditur in Tridentino sessione 23. cap. 4. & 13. & 14. de Reformatione.

Conueniunt Tertiò, ob penitentiam solemnem incurri irregularitatem, ut constat ex can. *Placuit*. & ex c. *Quicumque*. dist. 50. & ex can. *Penitentes*. dist. 55. & ex can. *Infames*. causa 6. Quia tamen penitentia hæc iam non est in usu, ideo irregularitas hæc iam non habet locum.

DIFFICULTAS XX.

Quomodo tollatur Irregularitas.

Conueniunt Primò Doctores, in rigore per Baptismum nullam tolli irregularitatem, quia ante Baptismum nulla incurritur (quamuis ante ipsum sint defectus, & committantur crimina ob quæ fertur irregularitas contra baptizatos) quia irregularitas est impedimentum Ecclesiasticum, quod nondum baptizatos non afficit, cum non sint Ecclesie subiecti.

Nihilominus qui ante Baptismum contraxit defectum aliquem, ob quem imposita est baptizatis irregularitas, ut defectum Sacramenti, aut lenitatis, aut infamiam lre ipso annexam officio, aut punitioni publicæ, si talis defectus post Baptismum perseveret, fit statim post Baptismum irregularis, cum post Baptismum habeat talem defectum, & iam sit capax irregularitatis, quod de bigamo definitum est in can. *Si quis viduam*. dist. 34. Et ob eandem rationem ludeus, aut miles, qui ante Baptismum contraxit defectum lenitatis occidendo aut mutilando, sunt post Baptismum irregulares, ut contra Sayrū Villadiego 1. 7. c. 13. & contra Auilā disp. 10. du. 2. docent Villadiego c. 1. vers. *Deinde quare*. & alij; quia scilicet post Baptismum perseverat defectus lenitatis.

Qui verò ante Baptismum commisit delictum,

ob quod lata est irregularitas, non fit irregularis post Baptismum, quod de homicida iniusto supponitur in can. *Si quis viduam*. dist. 50. & generaliter de omni delinquente in can. *Si quis viduam*. dist. 34. & satis congruenter, quia ut in hoc canone dicitur, in Baptismo omnino dimittuntur delicta. Excipimus tamen delicta ob quæ fertur irregularitas non ob ipsa crimina secundum se, sed ob ipsam infamiam eis lre annexam (quale est crimen læsæ Maiestatis) quia eis delinquens fit irregularis, quia post Baptismum manet affectus infamiae lris ob quam lata est irregularitas, & non ob ea crimina secundum se. Quam exceptionem Suarez disp. 48. sect. 2. extendit ad irregularitatem, ortam ex infamia lre annexa officio & punitioni, quando non baptizatus eam infamiam contraxit degens inter Christianos lre Christianorum, non quando eam contraxit degens inter non baptizatos eorū lre, quia infamia hæc pro nibilo sit habenda.

Conueniunt Secundò Doctores, professione solemni, aut alio æquivalente (ut emissionem trium votorum simplicium in Societate Iesv post biennium) quo quis verè efficitur Religiosus, tolli irregularitatem provenientem ex defectu natalium, seu ex illegitimatione, non quoad Prælaturam, sed quoad Ordines, ut constat ex c. 1. de Filiis Presbyterorū. quod Sotus dist. 25. q. 1. ar. 3. & alij ex consuetudine extendunt ad omnem irregularitatem, excepta homicidij voluntarij, & bigamiæ, sed absque sufficienti fundamento, & ideo communiter Doctores oppositum tenent. Verum est, statu Religioso faciliorem effici dispensationem cuiuscumque irregularitatis, ut deducitur ex cap. 2. Qui Clerici vel vouentes.

Conueniunt Tertiò, omnem irregularitatem tolli dispensatione superioris, quam summus Pontifex potest absque dubio concedere, quia omnis introducta est lre tantum Ecclesiastico, in eo autem omni Pontifex dispensare potest.

Episcopis autem in Tridentino sess. 24. c. 6. de Trident. Reformatione, conceditur, ut possint dispensare in omnibus irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, excepta proveniente ex homicidio voluntario directè, seu ex proposito, & exceptis iam deductis ad forum contentiosum: quod nonnulli extendunt ad irregularitatem provenientem ex defectu occulto natalium, quia provenit ex delicto occulto parentum; sed absque fundamento, quia non provenit nisi ex puro defectu; quia quavis parentes filium illegitimum sine peccato in amentia generarent, etiam fieret irregularis.

Potest ergo Episcopus dispensare in irregularitate proveniente ex mutilatione occulta, quamvis ex proposito facta, ut declaravit Congregatio Cardinalium, quia mutilatio distincta est ab homicidio; & etiam in irregularitate proveniente ex homicidio casuali: censetur tamen casuale non tantum quod est indirectè commissum, sed etiam quod est commissum directè excedendo moderamen inculparæ tutelæ, & etiam quod est commissum ex subita ira, quamvis directè & plenè voluntariè; & tale etiam quoad dispensationem reputant nonnulli homicidium factū legitima auctoritate, sed absque fundamento; quia istud non provenit ex delicto. In irregularitate tamen ex hoc homicidio proveniente dispensare possunt, qui habent privilegium dispensandi in omni irregularitate, excepta ea quæ oriuntur ex bigamia, &

67 ea quæ oritur ex homicidio voluntario; quia per istud homicidium intelligitur homicidium iniustum. Potest quoque Episcopus dispensare cum illegitimo ad minores Ordines, & ad beneficium simplex, cui non sit annexus Ordo sacer, ut constat ex cap. 1. de Filiis Presbyterorum.

Auila.

Tridept.

Nomine autem Episcopi, ut aduertit Auila disput. 10. dub. 5. etiam intelliguntur Abbates aut Priores, qui in diocesi aliqua habent iurisdictionem Episcopalem; quia absolutio & dispensatio de quibus loquitur Tridentinum, pertinent ad potestatem iurisdictionis, quam habent prædicti; & non intelliguntur Prælati Religionum erga suos subditos, nec eo indigent, quia habent specialia privilegia ad id.

Henriquez.
Auila.

Et nomine delicti occulti in dicto decreto, ut docent Henriquez lib. 14. c. ult. & Auila disp. 10. dub. 6. intelligitur id quod distinguitur à publico; ac proinde occultum in eo dicitur, quod quamvis sit probabile per testes, non tamen est publicum, quia nec est notorium, nec manifestum, nec famosum; quia quando non est publicum, cessat scandalum, quod dicta limitatione vitare intendit Tridentinum. Notorium dicitur, quod est notum aut confessione rei in iudicio, aut sententia Iudicis irrevocabili, aut evidentia facti, qua evidens est maiori parti vicinæ aut communitatis, in qua ad minus habitant decem. Manifestum dicitur, de quo est fama in maiori parte vicinæ aut communitatis, orta à scientibus. Famosum verò, quando est fama in maiori parte dictæ communitatis, orta non ex scientia, sed ex iudiciis & presumptionibus.

68

Auila.

Et nomine irregularitatis deductæ ad forum contentiosum, in qua nequit Episcopus dispensare, intelligitur illa, super qua aut super cuius delicto trahitur quis ad tribunal, quousque absoluitur ab instantia. Addit autem Auila dub. 7. Episcopum posse dispensare in irregularitate, postquam iudicium est finitum, & delictum punitum, licet iam ob id supponatur delictum notorium, & merito; quia tunc dispensatione irregularitatis non turbatur tribunal Iudicis, quod vitare intendit Tridentinum dicta exceptione.

Observandum est, non eo ipso quod in Bulla Cruciatæ, aut in Iubileis, aut in aliis privilegiis

conceditur facultas absolventi à quibusvis censuris, & penis, & sententiis, concedi facultatem tollendi irregularitatem, non solum eam que contrahitur ex defectu (in quo omnes conveniunt) sed neque eam, quæ contrahitur ex delicto, ut contra Cordubam in Summa q. 28. & contra alios aduertunt Henriquez libro 14. cap. 17. & Villad. cap. ult. tum quia irregularitas, cum non intelligitur seu vinculum potestatis, seu potius quasi impotentia, non tam aufertur solutione seu absolutione, ad quam tantum conceditur facultas in dictis privilegiis, quam dispensatione: tum etiam, quia irregularitas, etiam quæ provenit ex delicto, non est censura, nec pena, ut diximus Diffic. 1. sententia, quia solo Iure inducitur seu sententia, non verà sententiā.

Tandem irregularitas cessare potest absque dispensatione, & absque ablatione, solo lapsu temporis, cessante causa ob quam incurta est, ut irregularitas ex infamia facti, quæ cessat mutatione vici aut loci, & etiam irregularitas ex infamia lani, hæc per sententiā aut aliter evanescat, & irregularitas ex defectu corporis, & ex mortuo, quæ cessat cessante eo defectu & eo morbo (excepta quæ provenit ex morbo caduco, & ex furia, nam ne dispositionis organorum, ob peculiarem dispositionem Iuris in can. 3. 4. & 5. dist. 35.) & irregularitas ex servitute, & irregularitas ex obligatione ad ratiocinia, quæ etiam cessant cessatione servitute & dicta obligatione; & irregularitas illegitimatione cessat eo ipso, quod illegitimatione cessat per subsequens matrimonium. Irregularitas quoque proveniens ex defectu ætatis, & ex defectu scientiæ, cessant per legitimam ætatem, & per acquisitionem scientiæ; & irregularitas proveniens ex eo quod sit quis recenter baptizatus, cessat lapsu decem annorum, quo desinit effectus re-baptizatus, & sic de aliis.

Illæ verò irregularitates non cessant solo lapsu temporis, sed tolluntur, & non absque dispensatione, quorum causæ non cessant ut irregularitates quæ incurruntur, aut ex eo quod quis committat aliquod crimen, v.g. homicidium, vel hæresim, vel reiterationem Baptismi, vel exercitium Ordinis statui censuræ, aut ex eo quod occidit vel mutilat auctoritate publica, vel fuit bigamus, & sic de aliis.

